

ROMA NE

Paulom dis tçgāya sa

Roma ne koe

Téé-cookg'ai sa

Paulo ba kò ncées tçgāya sa Roma di ne dtcòm-kç'ao ne góá máá, Roma dis kereke sam kò dàra kg'oana khama. Gam dis tc'ée sa kò dtcòm-kç'ao ne cgoa sí gaa koe cg'árése hāa, a nxāwa còoka qòd si i.

Dtcòm-kç'ao nem ko qāèse bìrì, dtcòm-kç'ao ba ko dùús koe dtcòm sa, naka dtcòm ko wèé cáman di kg'òèan koe dùú sa nxàe sa.

Paulo ba ko 1:17 koe góá, tçgāyas ko nxàe gúuan ka: Baebele sa ko nxàea tçg'òó, Nqari ba ko ntama ma khòè ne Gam ka tchànokagu sa: dtcòm koe guu a, “gaas di tshoa-tshoasean koe guu a sí gaa di chòd-q'ooan koe tééan koe.”

Me ko nxāaska Paulo ba 1-3 di xu tcee xu koe x'áí, wèé ne khòè ne (Juta ne hēé naka tǎá zi qhàd zi di ne hēéthēéa) cg'āèan di qarian dòm q'oo koe hāa, ke méé ne Nqarim cgoa xg'ae-xg'aese sa. Jeso Krestem koe dtcòmān koe cúí ne ko khòè ne guu a Nqarim koe tchànokaguè (3:22).

Dtcòm-kç'ao ne ko Krestem koe guu a Nqarim koe tòókuan hòd (5:1), naka kǎbas kg'òè sa hēéthēé e (6 dim tceem koe). Nqarim dim Tc'ée ba ko dtcòm-kç'ao ba kgoara, x'áèan di qarian koe hēé, cg'āèan koe hēé naka x'oos koe hēéthēé e (7-8 di tsara tcee tsara koe).

Me ko nxāaska Paulo góá, nta ne kò ma Juta ne hēé naka qhàd zi di ne hēéthēé ma Nqarim ko ma nqòóm di ne khòè ne ma tc'ēea máás koe ma tcāa sa (9-11).

Còd dis kam ko Paulo ba dtcòm-kç'ao ne gha ma kg'òès ka góá, kái-kg'aise c'ée ne khòè ne cgoa tséea xg'aean ka (12-16 di xu tcee xu koe).

Qaa-qaasa kg'uaia ne:

- dtcòm sa (1:16, 17; 5:1)
- tchànokagu (5:1)

- q'anokagu (6:22)
- cgàa ba - Tc'ëe ba (8:5-9)

Tcgāyas q'oo koe hàna zi:

- Téé-cookg'ai sa hēé naka tc'ëe-kg'ám zi hēéthéé e (1:1-17)
- Kgoarasean koe ko qaase sa (1:18–3:20)
- Nqarim dim dàòm kgoarasean di ba (3:21–4:25)
- Kābas kg'õè sa Krestem koe (5:1–8:39)
- Nqarim dis tc'ëe sa Iseraele koe hēé naka qhàò zi di ne koe hēéthéé e (9:1–11:36)
- Dtcòm-kg'ao ne ko ma tséé sa (12:1–15:13)
- Chòò-q'oo sa hēé naka tsgàmku zi hēéthéé e (15:14–16:27)

Téé-cookg'ai sa (1:1-17)

Tsgàmkgaku zi

1 ¹Paulo ra a, Jeso Krestem dir qāà ra, ncēe x'áè úú-kg'ao^a bar gha ii ka tciièa hāa ra, a ra a Nqarim di qāè tchōàn dise nxará tcg'óò a cúia tòóèa. ²**Nqari ba** kò nxāakamaga Gam di xu porofiti xu koe guu a **ncēe qāè tchōàn** nqòòkagu taà hāa, Tcom-tcomsa zi Tcgāya zi **Nqarim di zi** koe, ³ncēe ko Gam dim Cóám ka kg'ui i, ncēe kò khòèan dis iis koe Dafitem ka tsgōose-coa ii ba, ⁴a kò ēem kò x'ooan koe tēe ka Tcom-tcomsam Tc'ēem koe guu a qarian cgoa x'áfèa ba, Nqarim dim Cóám ii sa - gatá dim X'aigam Jeso Kreste ba. ⁵Ncēe xae kò Gam koe guu a cgómkuan hēé naka x'áè úú-kg'ao xae gha ii sa hēéthéé hòò ba, nxāasega xae gha wèé ne khòè ne qhàò zi di ne Gam di cg'òèan domka tciaa óá, ne gha nxāasega dtcòm̄s koe guua komsanan úú ka. ⁶Tu gatu thēé gane ka c'ēe tu u, Jeso Krestem di iise tciièa hāa tu.

⁷Wèéa tu ēe Roma koe hàna tu ncēe Nqarim ka ncàm̄mèa hāa, a hàà tu gha tcom-tcomsa ii ka tciièa hāa tu kar ko máá:

Nqarim gatá ka Xòò ba hēé naka X'aigam Jeso Kreste ba hēéthéé tsara koe guua hāa cgómkuan hēé naka tòókuan hēéthéé méé i gatu cgoa hāa, témé.

Paulo ba Roma koe dàran xgónèa

⁸Tc'āà dis kar ko Jeso Krestem koe guu a gatu wèé tu domka tirim Nqari ba qāè-tcoa máá, gatu dis dtcòm̄ sa ko wèém nqōóm koe nxàèè khama. ⁹Nqarim, ncēer ko wèé tcáóa te cgoa Cóásem di qāè tchōàn xгаа-xgaan koe tsééa máá ba tirim tééa-máá-kg'ao Me e, xòm̄ x'aèser ko

a 1:1 x'áè úú-kg'ao - Gerika sa ko “apostolo” témé.

tc'êe-tc'êese tu u di ba. ¹⁰Tiri còrèan koer ko wèe x'aè ka dtcàrà, còo dis ka i gha, Nqarim kò ncàmà hãa ne, dàdan xgobekg'amsea máá te, ra síf cgae tu u sa. ¹¹Bòda tur xgònèa hãa khama, nxãasegar gha c'êes máàkus Tcom-tcomsam Tc'êem di sa máà tu u, tu gha qari-qariè ka. ¹²Méer ko saa, tíí hêé naka gatu hêéthêé ta ga korèku si i, ncêe ta gatá wèéa ta úúa hãa dtcòmman cgoa, gatu hêé naka tíí ga ra hêéthêé e.

¹³Tíí qõe ga tuè, q'ãa tu gha sar ko tc'êe, kái q'oro ra ko hàà cgaea tu bìrísea hãa, nxãasegar gha hàà gatu koe ga thêé tc'áróan kúrú ka, ncêer ma táá zi qhàò zi di ne c'êe ne koe hêéa khamaga ma; igabagar ncêes noosega xgáèa tòòèa. ¹⁴Kúrú méer gas tséés kaia sar úúa hãa, Gerika ne koe hêé naka Gerika tama ne koe ga hêéthêé e, êe tc'êega ne koe hêé naka êe káà tc'êe ne koe ga hêéthêé e. ¹⁵Gaa domkar ko kaisase tc'êe, gatu êe Roma koe hàna tu koer gha gataga thêé qãè tchòàn xгаа-xгаа sa.

Qãè tchòàn di qaria ne

¹⁶Qãè tchòàn domkar sau-cgaekaguè tama, Nqarim di qari i khama, êe ko dtcòm wèém gha kgoarase di i, tc'àà dis ka Juta ne koe, naka gataga Gerika ne koe hêéthêé e. ¹⁷Nqarim di tchànoa ne ko dtcòm koe guu a qãè tchòàn koe x'áfè khama, gaas di tshoa-tshoasean koe guu a síf gaas di chòò-q'ooan koe tééan koe, ncêe i ma góásea a ko máá: “Eè tchàno ii ba gha dtcòm koe guu a kg'òè,” témèè khamaga ma.

Kgoarasean koe ko qaase sa (1:18–3:20)

Wèém khòè ba cg'uri-kg'ao me e

¹⁸Nqarim di xgòà ne ko nqarikg'ai koe guu a wèés êe Nqari-tcáo tama sa hêé naka khòèan di cg'lãè tcáoan koe hêéthêé x'áfè khama, ncêe ko gaan di cg'lãè cauan cgoa tseeguan náà ntcòò o. ¹⁹Ncêe Nqarim ka ga q'ãaè sa ne x'áfèa hãa khama, Nqari ba x'áfè ne sia hãa domka. ²⁰Chòò tama qarian Nqarim di hêé naka Gam di ii-q'ooan hêéthêé ncêe hòdse tama, nea kò nqòóm tshoa-tshoase koe guu a èem Nqari ba kúrú hãa gúúan koe ga bòda q'ãase a ko x'áfè, nxãasega ne gha khòè ne táá máá, c'úúa ne kò hãa, témé ka. ²¹Eèta ne ma Nqari ba q'ana hãa igaba ne Nqarim iise dqòm Me tama, kana qãè-tcaoa máá Me tama khama, igaba i gane di tc'êe-kg'lámán káà hùis gúú sa kúrú, i gane di tcáoan ncêe káà tc'êe e ntcúú-ntcuuèa hãa. ²²Eèta ne ko máá, tc'êega ne e, témé, igaba ne kò kaàn tc'êe, ²³a ne a kò chòò tamam Nqari ba ne gha dqòm kámá ka, chòòko khòèan di zi sere-sere zi hêé, tsaràn di zi hêé, naka kg'oo-coan di zi hêé naka ncãà-kg'aman cgoa ko caate kg'oo-coan di zi hêéthêé dqòm.

²⁴Gaa domkam kò Nqari ba cg'lãè zi gúú zi tcáoa ne ko tc'êe zi guua máá ne, ne kò cg'áé-q'ooa ne koe sau-sauga zi gúú zi kúrú cgaeku.

²⁵Nqarim di tseeguan ne kò tshúù-ntcōan kúrú, a ne a kò xommèa hãa zi gúù zi dqòm a tsééa máá zi, Kúrú-kg'ao ba ne gha dqòm khama ii x'aè ka - ncèe ko chōò tamase dqòmme ba! Amen.

²⁶Ncèes gúùs domkam kò Nqari ba tcáóa ne koe ne ko qaa zi gúù zi sau-sauga zi máà ne. Zi kò gane di zi khòè zi gazi khama ma dxàe zi khòè zi cgoa séèkuan kúrú. ²⁷Gatà iim dàòm kaga xu kò khòè xu théé khòè zi cgoa séèkuan kúrú guu, a xu a gaxu khama ma kg'ád-khoe xu cgoa séèku di tc'èean ka tcààè. A kò gaxu khama ma kg'ád-khoe xu cgoa sau-sauga tsééan kúrú, a kò gaxu di cg'àè tsééan koe guu a xgàrasean óága cgaese.

²⁸Ncèe ne khòè ne kò Nqarim q'ãa cgoa tchōà úú tama, khamam kò cg'àè tc'èean guua máá ne, ne kúrúè ta ga kò hãa zi gúù zi kúrú. ²⁹Wèé zi cau zi cg'àè zi ka ne kò cg'oè cgaèè, cg'àèan hëé, cèèan hëé naka cg'àè tc'èean ka hëéthhëé e. Wèés ncóó sa cg'oè cgae nea, naka cg'òo sa hëé, kómku tama sa hëé, kàaku sa hëé naka cg'àè tcáó sa hëéthhëé e. C'amku-kg'ao ne e, ³⁰ncojiku-kg'aoan hëé, Nqarim di ne hòre-kg'ao ne hëé, dxàesere ne hëé, bóòseko ne hëé, dqòmseko ne hëé, cg'àè zi gúù zi di ne kúrú-kg'ao ne hëé, gane di xòðan ntcoea hãa ne hëéthhëé e. ³¹Káà tc'èe ne e, a tcom-tcomsa tama, a gane ka c'èe ne ncàm tama, a ne a thòò-xama-máákuan úú tama. ³²Eèta ne ma tchàno x'áèan Nqarim di q'ana hãa, èe zi gúù zi ko kúrú khòèa nea x'oos ka kg'anoèa di i, igaba ne ncèe zi gúù zi cúí zi kúrú tama, a ko gataga théé èe ko kúrú zi ne cgoa qàè-tcao.

Nqarim di xgàrakua nea tchàno o

2 ¹Gaa domkaga tsi gha méé gúùa káà a, tsáá ncèe c'èe khòèan ko xgàra tsi, díí tsia ga igaba. Eè tsi ko ma c'èe khòèan xgàra khamaga tsi ko ma xgàrase, tsáá èe ko c'èe khòèan xgàra tsia ko gaan ko hëé khamaga hëé khama. ²Ta q'ana hãa, Nqarim di xgàrakua ne èe ko ncèe zi gúù zi kúrú ne koe tchàno o sa. ³Khama tsáá, ncèe kg'ama khòè ii tsi, nxãa tsi kò ko ncèe zi gúù zi ko kúrú khòèan xgàra, a tsi a ko tsáá ga tsi théé gataga kúrú zi, ne tsi gáé tc'èea máá, Nqarim di xgàrakuan tsi gha nxàragu, ta tc'èea? ⁴Kana tsia ko Gam di qàèan hëé, naka Gam di qgóósean hëé naka Gam di qád tcáóan hëéthhëé dis qguù sa tana? A c'úúu tsia Nqarim di qàèa ne ko chìbian koe tcóósean koe úú tsi sa? ⁵Igaba tsari qari tcúúan hëé naka tcóóse tamas tcáós tsari sa hëéthhëé domka tsi ko Nqarim di xgòàn xg'ae-xg'ae cgaese, Nqarim di xgòàn dim cáám ka, ncèe i gha Gam di xgàrakuan tchàno hàà x'áíse ba. ⁶**Nqari** ba gha wèém khòè ba èem ma tsééa hãa khamaga ma kabia máá: ⁷Gane èe qàèan kúrú koe qád tcáóa hãa ne, a ko gatà hëéan ka **Nqarim koe** dqòmkuan hëé, naka tcomkuan hëé, naka èe kaà tama sa hëéthhëé qaa, nem gha Nqari ba chōò tamas kg'òè sa máá. ⁸Igaba gane èe ko xaù, a tseeguan xùri tama, igaba ko cg'àèan xùri ne koe i gha **Nqarim di** xg'àiàn hëé naka xgòàn hëéthhëé hãa. ⁹Xgàrase sa hëé naka qóm zi hëéthhëéa gha wèém khòèm

ēe ko cg'āèan kúrúm koe hāa: kg'aika Juta ne koe, naka gataga qhàò zi di ne koe hēéthēé e. ¹⁰Igaba i gha dqòmkuane hēé, naka tcomkuan hēé, naka tòókuan hēéthēé wèém khòèm ēe ko qāèan kúrúm koe hāa: kg'aika Juta ne koe, naka gataga qhàò zi di ne koe hēéthēé e. ¹¹Nqari ba tākase khòèan qgóó tama khama.

¹²**Qhàò zi di** nea x'áèan dòm q'oo koe hāa tama, a ne a gha chibian kúrú a x'áèan dòm q'oo koe hāa tamase ga kaàkaguè; ne **Juta ne** x'áèan dòm q'oo koe hāa, a ko chibian kúrú, a ne a gha x'áèan ka xgàràè. ¹³Eē ko x'áèan kóm nea Nqarim cookg'ai koe tchàno ne iise bóòè tama khama, igaba ēe ko x'áèan ko méé sa kúrú ne ko tchàno ne iise bóòè. ¹⁴Tāá zi qhàò zi di nea **Moshem di** x'áèan úú tama, igaba ncēè ēe ne kòò tcáóa ne q'oo koe ne q'ana hāa sa kúrú nes nxāa sa **Moshem di** x'áèan koe ko qaases ga si i, a ne a gane ka x'áèan úú hāa, ēeta ne ma **Moshem di** x'áèan úú tama igabaga. ¹⁵Gane di qgóóse-kg'ámán koe i ko x'áise, ēe ko x'áèan koe qaase sa tcáóa ne q'oo koe góásea hāa sa. Gataga ne tc'ēe-kg'ámán úú hāa ncēè ko ēe qāè iis ka hēé naka ēe qāè tamasa ka hēéthēé bírì ne e. Si ko ncēè sa x'áèa nea tcáóa ne q'oo koe hàna sa nxàea tseegukagu. Gaa kaga i ko gane di tc'ēean c'ēe x'aè ka chibi-chibi ne, a c'ēe x'aè ka kúrú ne ne kg'uiua mááse. ¹⁶**Ncēè xgàrakua ne gha hàà kúrúse**, Nqarim ko hàà khòèan di zi tséé zi chómsea zi Jeso Krestem koe guu a xgàram cámi ka, ēer ko ma qāè tchòàn koe ma xgaa-xgaa khamaga ma.

Juta ne hēé naka Moshem di x'áèan hēéthēé e

¹⁷Igaba tsáá, ncēè Juta ka ko tciise tsi, a x'áèan koe dtcāàsea hāa tsi, a ko Nqarim cgoa dqòmse tsi, ¹⁸tsáá ēem **Nqari ba** tc'ēea hāa sa q'ana tsi, a ko ēe cgáé ii zi bóòea tcg'òò tsi, **Moshem di** x'áèan koe tsi xgaa-xgaase zia hāa khama, ¹⁹tsáá ēe káà tcgáí ne khòè ne ko qgóó-hiì tsi, naka ēe ntcúú q'oo koe hàna ne di tsi x'áà tsi di tcoman úú hāa tsi, ²⁰tsáá ēe káà tc'ēe ne di tsi tchàno-tchano-kg'ao tsi, naka ēe cg'áré ne di tsi xgaa-xgaa-kg'ao tsi, (q'āan di tc'ēean hēé, naka tseeguan hēéthēé tsi x'áèan koe úú hāa domka). ²¹Kháé nxāaska tsáá ncēè c'ēe ne ko xgaa-xgaa tsi, te tsi koáé tsáá xgaa-xgaase? Tsáá ēe ts'āàn méé i guuès ka ko xgaa-xgaa tsi, nxāa tsia gáé ko ts'āà? ²²Tsáá ēe ko máá, khòè ne méé ne táá cg'áràn kúrú témé tsi, nxāa tsia gáé ko cg'áràn kúrú? Tsáá ēe kúrú mááseèa hāa nqárian ko xguì tsi, nxāa tsia gáé ko tempelean koe tcāà a ts'āà? ²³Tsáá ēe Nqarim di x'áèan tsi úú hāa sa ko dqòmse tsi, Nqari ba tsia ko sau-cgaekagu Gam di x'áèan ko méé sa kúrú taman ka? ²⁴Ncēè i ma góásea hāa khama a ko máá: “Gatu domka i ko Nqarim di cg'òèan táá zi qhàò zi di ne ka cg'uri-cg'uriè,” témèè khama.

²⁵Ncēè x'áèan tsi kòò komsana nes tsaris q'āe nqāa-qgai khòèè sa cgáé si i; igaba ncēè x'áèan tsi kòò tsāa nes nxāaska tsaris q'āe nqāa-qgai

khòè sa gaas tama si i. ²⁶Ncèè ãe q'ãe nqãa-qgai khòè tama ne kò ko x'àèan ko qaa sa qgóóa qari, ne ne gáé ãe q'ãe nqãa-qgai khòèa ne khama ma bóðè tite? ²⁷Tsáá ãe góá tòòèa x'àèan úúa hãa a q'ãe nqãa-qgai khòèa hãa tsi, igabaga ko x'àèan khóá tsia gha chibi-chibi a xgàraè, ãe tc'áróa ne koe q'ãe nqãa-qgai khòèè tama igaba ko x'àèan komsana ne ka. ²⁸Khòè ba tc'áróa ba koem kò ***q'ãe nqãa-qgai khòèa hãa ne cúíga tseegu dim*** Jutam tama me e, si gataga tseegu dis q'ãe nqãa-qgai khòèè sa tchàa di kana tc'áróm koe ko kúrúès tama si i. ²⁹Igaba tseegu dim Juta ba ãe q'oo za Juta ii me e, si q'ãe nqãa-qgai khòèè sa ko tcáós koe kúrúè, Tc'ëem ka, góá tòòèa hãa x'àèan ka tamase. Eèta iim khòè ba khòèan kam gha dqòmè sa kg'ano tama, igabam Nqarim kam gha dqòmè sa kg'anoa.

3 ¹Kháé nxãaska dùútsa cgáé sa hàna, Juta tsi kò ii ne? Kana i ko q'ãe nqãa-qgai khòèèan dùú sa hùì? ²Wèé zi xòè zi koe ga i kaisase cgáé e! Tc'áà dis ka ne Juta ne Nqarim di kg'uiian máàèa hãa khama.

³Igaba kháé, ncèè c'ëe-kg'áía ne kò xg'ao tcom-tcomsa tama ne i ga kò nta ii? Gane dis tcom-tcomsa tama sa gha Nqarim dis tcom-tcomsa sa kaàkagu? ⁴Nxãas tama si i! Ncèe sa méés q'ãase: Nqari ba méém tseegu ii, nakam wèém khòè ba tshúù-ntcõa-kg'ao ba ii. Ncèe i ma góàèa a ko máá:

“Nxãasega Tsi gha ***Tsáá Nqari Tsi***

Tsari kg'uiian koe guu a tchàno Tsi iise bóðè ka,

a gha Tàà-kg'ao ba ii,

ëe Tsi kòò ***qhàis koe*** xgàra ne,”

témèè khama.

⁵Igaba ncèè gatá di tchàno taman kòò Nqarim di tchànoan x'áí, ne ta gha dùú sa méé? Méé ta gha a máá, Nqari ba qãèse hëé tama, gatá koe xgòàn ka? témé. (Khòèan ga méé khamar ko méé.) ⁶Nxãas tama si i!

Nqarim kò tchàno tama ne ba gha nta hëés ka nqóó ba xgàra?

⁷Igaba i ga ***c'ëe khòèan máá***: “Tiri tshúù-ntcõan kòò Nqarim di tseeguan càù a kaisa dqòmkuian máà Me ne, ra ko dùús domka qanega chibi-kg'aom khama ma bóðèa máá?” témé. ⁸Kháé nxãaska ta ko dùús domka máá: “Hàà naka ta cg'ãè gúùan kúrú, naka i gha nxãasega qãè gúùan hàà,” témé tama? C'ëe ne ncèe ko chibi-chibi ta a, a ko máá, ta ko méé ga a témé ne khama. Eè ne ii khamaga ne gha ma xgàraè, si gha ãe sa tchàno si i.

Cúí khòè ga tchàno tama

⁹Kháé ta gha nxãaska dùú sa nxàè? ***Sita Juta ta*** gáé cgáé taà? Cg'arés kaga i gatà ii tama! Ncìisegar x'áía hãa, Juta ne hëé naka qhàò zi di ne hëéthëéa cúíta ga ma chibian dòm q'oo koe hãa sa. ¹⁰Ncèe i ma góàèa khama a ko máá:

- “Cúí khòè ga kàà a, tchàno o.
¹¹ Cúí khòè ga kàà a, kóma ko q'ãa a,
 i cúí khòè ga kàà a, Nqari ba ko qaa a.
¹² Wèéa ne ga **Nqari ba** q'aumana hãa,
 a ne a wèéa ne ga kàà hùì ne e,
 wèéa ne ga.
 Cúím qàè tsééan ko kúrúm ga ba kàà me e.”
¹³ “Gane di dòma nea
 xgobekg'amsea zi tc'ám zi khama ii,
 i ko gane di tãman qàè-qaeku sa kúrú.”
 “I cg'aoan di dqàèan kg'ámá ne koe hãa.”
¹⁴ “Gane di kg'ámá nea cg'úíkuan hěé
 naka xgòàn hěéthěé ka cg'oèa hãa.”
¹⁵ “Gane di nqàrèa ne c'áðan ntcãagu ka qháé e.
¹⁶ Eë ne nqáéa hãam dàòm koes kòbe sa hěé
 nakas cg'ãa-cg'anakagu sa hěéthěé hàna,
¹⁷ ne tòðkuan dim dàò ba c'úua.”
¹⁸ “Tcgáí q'ooa ne koe i Nqarim q'ádò ga kàà a.”
¹⁹ Ta q'ana hãa, wèés gúùs èe i ko x'áèan nxàe sa, i ko èe x'áèan dòm
 q'oo koe hàna ne cgoa nxàe sa, nxãasegas gha wèés kg'ám sa nqookaguè,
 me gha wèém nqòò ba Nqarim koe xòara mááse ka. ²⁰ Gaa domkam
Nqarim cookg'ai koe cúím khòèm ga ba x'áèan komsanan ka, tchànóm
 iise bóðea hãa tite; x'áèan koe ta ko guu a chìbian ka q'ãa khama.

Nqarim dim dàòm kgoarasean di ba (3:21–4:25)

Dtcòmàn koe guua hãa tchànoa ne

²¹ Igaba i ncéeska x'áèan koe guu tama, a Nqarim koe guua tchànoan x'áísea hãa, gatà i ko ma x'áèan hěé naka porofiti xu hěéthěé ma gaan ka nxàea tseegukagu igaba. ²² Ncèe tchànoa ne Nqarim koe guua, Jeso Krestem koe dtcòmàn ka, wèè ne èe ko dtcòm ne di iise. Cúí q'aa-q'oo ga kàà a khama, ²³ wèéa ne ga chìbian kúrúa hãa, a Nqarim di x'áàn tcàoa hãa domka, ²⁴ a ne a ko Gam di cgómkuan domka tchàno ne iise bóðè, Jeso Krestem koe hàna kgoarakuan koe guu a, si ncèe sa kg'amaga dis máàku si i. ²⁵ Ncèem kò Nqari ba qhàea-máákus iise tcg'òò ba, nxãasega ta gha Gam koe dtcòmàn ka, Gam di c'áðan koe guu a gatá di chìbian qgóóa máàè ka. Ncèe sa kòò Nqarim di tchànoan x'áí, kg'aia kò kúrúsea hãa chìbian nem kò kg'ama bóða guu di i. ²⁶ Ncèe sam kò Gam di qád tcáðan koe guu a kúrú, Gam di tchànoa nem gha nxãasega ncèem x'aèm koe x'áí ka. Gataga i ko thěé x'áí, Gabá tchàno Me e sa, èe ko Jesom koe dtcòm ba tchànóm iise bóðan ka.

²⁷Kháé ta gha nxāaska dùús cgoa dqòmse? Gúú cgoa tama a! Dùús domka? X'áèan ko méé sa kúrú domkaà? Nxāan tama a, igaba dtcòman domka a. ²⁸Khòè ba ko dtcòmš koe guu a tchànóm iise bóòè sa ta q'ana hāa khama, x'áèan ko méé sa kúrús ka tamase. ²⁹Ka ba gáé Nqari ba Juta ne cúí ne di baa, a tǎá zi qhàò zi dim tama baa thēé? Tǎá zi qhàò zi di Me e gataga thēé, ³⁰Nqari ba cúí Me e khama, a gha ēe q'ǎe nqāa-qgai khòòèa hāa ne gane di dtcòman koe guu a tchàno ne iise bóòè, a gha gataga thēé ēe q'ǎe nqāa-qgai khòòè tama ne gane di dtcòman koe guu a tchàno ne iise bóòè. ³¹Ka sa ko nxāa sa nxāaska máá, dtcòman domka ta ko x'áèan aagu, témé? Nxāas tama si i! Igaba ta ko x'áèan qgóóa qari.

Abrahamam dis x'ái sa

4 ¹Dùú sa ta gha kháé nxāaska Abrahamam ka nxàe, khòèan dis iis koe kg'aika dim xòm gatá di ba. Dùú sa kò kúrúse cgae me? ²Ncēè Abrahamam kò ēem kúrúa hāa zi tséé zi domka tchànóm iise bóòèa hāa, nem ga kò dqòmse cgoam ko sa úúa hāa, igaba Nqarim cookg'ai koe tamase. ³**Nqarim dis** Tcgāya sa ko máá: “Abrahama ba kò Nqarim koe dtcòm, a ba a kò gam dis dtcòmš koe guu a tchànóm iise bóòè,” témé khama. ⁴Tséé-kg'aom kò tsééa hāa nem gam di surutan máàkus iise máàè tama, igabam ko ēem tséé-kg'am hāa sa suruta-kg'ammè. ⁵Igaba ēe tséé tama, a Nqarim koe tcoman úúa hāa ba, Nqarim ncēe ēe Nqari-tcáo tama ba ko tchàno iise bóòè ba, nxāam di dtcòma nea ko Nqarim ka tchàno iise bóòè. ⁶Ncēem kò gataga Dafite ma khòèm di ts'ee/kg'aian ma nxàe khamaga ma; khòèm ncēe kò Nqarim ka tchànóm iise bóòè ba, gam di zi tséé zi bóòè ka oose, a ko máá:

⁷“Ts'ee-ts'ee/kg'aièa nea
gane ēe gane di tsééan cg'ǎe ko qgóóa máàè ne,
ncēe gane di chìbian ko qàbi-kg'aièe ne!

⁸Ts'ee-ts'ee/kg'aièa baa
khòèm ēe gam di chìbia nem
Nqari ba tcee cgae me tite ba,”

tam méé.

⁹Ncēes ts'ee-ts'ee/kg'aiku sa gáé q'ǎe nqāa-qgai khòòèa ne dis cúí saà, kana saa thēé q'ǎe nqāa-qgai khòòè tama ne di saa? Ncēeta ta ko méé a ko máá: “Abrahama ba kò gam dis dtcòmš domka tchànóm iise bóòè,” témé ka. ¹⁰Nta iis téé-q'ooos koe ba kò tchànóm iise bóòè? Eēm kò q'ǎe nqāa-qgai khòòè qǎá q'oo koea kò ii, kana ēem ko q'ǎe nqāa-qgai khòòè cookg'ai koea kò ii? Eēm kò q'ǎe nqāa-qgai khòòè qǎá q'oo koe tama a kò ii, igaba ēem kò q'ǎe nqāa-qgai khòòèa cookg'ai koe e. ¹¹A ba a kò q'ǎe nqāa-qgai khòòèam hāa dis x'áís dtcòman koe guua hāa tchànoan ka ko nxàea tseegukagu sa hòòè, dtcòman ēem kò qanega q'ǎe nqāa-qgai khòòè tama kam kò úúa hāa a. Nxāasegam gha wèè ne ēe ko dtcòm, igaba qanega q'ǎe nqāa-qgai khòòè tama ne dim xòò ba

ii, ne nxāasega tchàno ne iise bódè ka. ¹²A ba a gataga gane ãe q'ãe nqāa-qgai khòèa ne dim xò me e (ãe q'ãe nqāa-qgai khòèa ne cúí ne ka tamase, igaba thée ãe dtcòm̃s dim dàòm koe ko qòd ne, ncēm ko gatá ka xòm̃ Abrahamama ba úúa hāa sa, ãem kò qanega q'ãe nqāa-qgai khòèe tama ka.)

Nqarim dis nqòðkaguku sa ko ãe dtcòm̃a hāa ne ka hòdè

¹³Abrahama ba hée naka gam dis qhàd sa hēéthēea kò nqòm̃ di ne q'òd-kg'ao ne ne gha ii dis nqòðkaguku sa x'àean domka hòd tama khama, igaba dtcòm̃s koe guua tchànoan domka a. ¹⁴Ncèè **Nqarim** kò ãem ko nqòðkaguas gúú sa ãe ko x'àean **komsana ne** màà, nes nxāaska dtcòm̃ sa kàà tsée si i khama, si nqòðkaguku sa thée kàà hùí si i. ¹⁵X'áèa ne ko **Nqarim di** xgòàn óa khama. Igaba ãe x'àean kàà a koe, i x'àean tsaa kàà a.

¹⁶Gaa domkagas nqòðkaguku sa dtcòm̃an koe guua, nxāasegas gha cgóm̃ku dis gúú sa ii ka, a sa a gha wées qhàd **Abrahamam dis** koe qarika téé - x'àean di ne cúí ne ka tamase, igabaga gane ãe Abrahamam dis dtcòm̃s koe hàna ne koe hēéthēe e, gatá wéea ta dim xòd ba. ¹⁷Ncèe i ma góásea a ko máá: “Káí zi qhàd zi dim xòd bar kúrú tsia hāa,” témèè khama. Nqarim ncēm kò Gam koe dtcòm̃, Nxāam cookg'ai koem **gatá dim xòd me e**, - Nqarim ncèe ãe x'óóa hāa ne ko kg'òekagu, a kò ãe kg'aiga kàà ii zi gúú zi kúrú zi hāa ba. ¹⁸Nqòda ne kò kàà a, igabam kò Abrahamama nqòðan úúa hāa, a dtcòm̃, a hàà káí zi qhàd zi dim xòd ba kúrú, ãem kò ma bîrîe a máá: “Tsaris qhàd sa gha gatá ii,” témèèa khamaga ma. ¹⁹Eētam kò ma gam dim tc'áró ba cg'āa-cg'anasea hāa sam kò bódè, i kuria ba 100 qàe koe hāa, si Sarah sa gataga thée cóán ábà tite, tchòoa sa ko x'óóa hāa khama, igabam kò gam dis dtcòm̃s koe táá xhōen-tcáo. ²⁰A ba a kò gam dis dtcòm̃ úú tamasa ka Nqarim dis nqòðkagukusa ka táá káise tēese, a táá gam di dtcòm̃an cgoa ntcoeku, igabam kò dtcòm̃an koe qari-qariè, a kò Nqari ba dqòm̃. ²¹A kò kaisa tcoman úúa hāa, Nqari ba qarian úúa, ãem nqòðkagu mea hāa sam gha kúrú di i. ²²Ncèes gúús domkagam kò “dtcòm̃an koe guu a **Nqarim ka** tchànóm̃ iise bódèa hāa.” ²³Me ncēm kg'uim “tchàno iisem bódèa hāa” di ba gaam cúí ba góá tòóa mááè tama, ²⁴igabam gatá di me e thée, gatá ncèe gha Nqarim ka tchàno ta iise bódè ta, ncèe ko Gam koe dtcòm̃ ta, Gaam ncèe Jesom gatá dim X'aiga ba x'ooan koe ghùia hāa ba. ²⁵Ncèe kò gatá di chibian domka x'ooan koe tcāàè ba, a kò x'ooan koe ghùie ba, tchàno iise ta gha bódè ka.

Kābas kg'òè sa Krestem koe (5:1–8:39)

Tòóku sa hée naka qāe-tcao sa hēéthēe e

5 ¹Gaas gúús domkaga a, ncèe ta dtcòm̃an koe guu a tchàno ta iise bódèa hāa a, domka ta Nqarim cgoa tòókuan úúa, gatá dim X'aigam

Jeso Krestem koe guu a, ²Gam koe ta ko guu a dtcòm'an koe kgoarasea hãase Gam di cgòm'kuan ncêe koe tcãà, ncêe ta gaan tc'amkg'ai koe téé-têe e, a ko Nqarim dim x'áàm dis nqòòkagukus koe qãè-tcao o. ³Gaan ka cúí tamase, igaba ta ko gataga thêe xgàrasean ka qãè-tcao, q'ana ta hãa i ko xgàrasean qarika téékagu ta a khama; ⁴Me gha **Nqari ba**, qarika ta kò téé ne cgáé ta iise bóò ta a; ta gha Nqarim kòo cgáé ta iise bóò ta a ne, nqòò sa úúa hãa. ⁵Si nqòò sa sau-cgaekagu ta a tama, Gam di ncàm'kuan cgoam Nqari ba tcáóa ta cg'oè-cg'oea hãa khama, ncêem máà ta a hãam Tcom-tcomsam Tc'êem ka.

⁶Eê ta ko qanega kg'amka ii kam kò Kreste ba qãem x'aem ka Nqari-tcáó tama ne domka x'óó khama. ⁷Kái-kg'aise i thamka tama, khòem ga tcg'dòse a êe tchàno iim khòem domka x'óó sa, khòem êe **kaisase** qãem ka i ga kúrúse, c'êem khòem ga tcg'dòse a gaam domka x'óó sa. ⁸Igabagam Nqari ba gatá koem úúa ncàm'kuan x'áíá hãa, qanega ta kò chibi-kg'ao ta ii kam Kreste ba x'óóa máá ta a hãa di i.

⁹Khama nxãaska, ncêe ta ncêeska Gam di c'áðan ka tchàno ta iise bóòèa, ka ta gha nta noose Gam koe guu a **Nqarim di** xgòàn koe kgoaraè? ¹⁰Nqarim di ta cg'òo-kg'ao ta a kò ii, igaba ta kò Gam dim Cóám dis x'oos koe guu a Gam cgoa tòóku. Ncêe ta Gam cgoa tòókua hãa ka ta gha nta noose kgoaraè, **Krestem** dis kg'òès ka? ¹¹Ncêes gúús ka cúí tama a, igaba ta ko thêe Nqarim koe qãè-tcao gatá dim X'aigam Jeso Krestem koe guu a, ncêe ta Gam koe guu a **Nqarim cgoa** tòókuan hòða ba.

**X'oo sa cúím khòem (Adam) koe guua, si kg'òè
sa cúím Khòem (Krestem) koe guua**

¹²Gaa domka i chìbian cúím khòem **Adam** koe guu a nqòóm koe tcana, a i a x'oo sa óágara hãa, si x'oo sa ncêem dàòm ka wèé khòèan koe hààraa, wèé khòèa nea chìbian kúrúá hãa domka. ¹³X'áèan kò tcg'dòòès cookg'ai koe, i kò nqòómkg'ai koe kg'aiga chìbian hàna khama, igaba êe i x'áèan káà a koe i chìbian x'áíse tama. ¹⁴Igabas kò Adam di x'aèan koe guu a síí Moshem di x'aèan koe chòò koe x'oo sa tc'áà-cookg'aia hãa, gane êe chìbian gane di kò Adam di zi tséé zi cg'áè zi khama ii tama ne koe ga igaba, Adam ncêe kò **Krestem** êe gha hààm dis sere-seres khama ii ba.

¹⁵Igabas **Nqarim dis** aba sa **Adam ka** kúrúèa cg'áèan khama ii tama. Eêm khòem cúím di cg'áè tsééan domka
ne kò kái ne khòè ne x'óó,
igabas Nqarim dis cgòm'ku sa hêé naka Gam dis abas **ncêem kò cúím
Khòem Jeso Krestem di cgòm'kuan koe guu a máà ta a** sa hêéthêé
káí ne khòè ne koe kaisase càùsea.

¹⁶Nqarim dis aba sa hêé naka cúím khòem dis chibi sa hêéthêé sara xg'aeku koe i gataga q'aa-q'ooan hàna hãa:

Cúis tséés cg'ǎès qǎá q'oo koe i bóda tcg'dòèa hǎa,
 khòè ba méém xgàràè sa,
 igaba ne gha khòè ne kái zi tséé zi cg'ǎè zi qǎá q'oo koe **Nqarim dis**
 máàkus domka
 tchàno ne iise bóðè.

¹⁷Eēm khòèm cúim **Adam** dis tséés cg'ǎès domkas kò
 x'oo sa gaam khòèm cúim koe guu a tc'ǎà-cookg'aia hǎa.
 Igaba ncēm Khòèm cúim Jeso Kreste ba
 ncēs gùu sa nqáéa hǎase kúrúa hǎa: ēe ko kaisa cgòmkuan hēé naka
 abas tchànoan di sa hēéthēé hòð ne gha Gam koe guu a kg'òèan
 koe tc'ǎà-cookg'ai ka.

¹⁸Gaa domka, ncēe ne kò ma wèè ne khòè ne cúim khòèm dis tséés
 cg'ǎès koe guu a chìbiga ne iise bóðè, khamaga ne kò wèè ne khòè ne
 cúim Khòèm di tsééan tchànoan di koe guu a tchàno ne iise bóðè, a gha
 kg'òèan úúa hǎa. ¹⁹Ncēe ne kò ma kái ne cúim khòèm di komsana taman
 domka chìbi-kg'ao ne kúrúè, khamaga ne gha ma kái ne cúim Khòèm di
 komsanan domka tchàno ne iise bóðè khama.

²⁰I kò x'ǎèan ga thēé hàà, nxāasega i gha chìbian càù ka. Igaba ēe i kò
 chìbian càùse, koe i kò cgòmkuan kaisase càùse. ²¹Nxāasegas gha, ēes
 ma x'oo sa chìbian ma tc'ǎà-cookg'aia hǎa khamaga ma gataga cgòmku
 sa thēé tchànoan koe guu a tc'ǎà-cookg'ai, a gha gatá dim X'aigam Jeso
 Krestem koe guu a chòð tamas kg'òè sa óá ka.

Chìbian koe ta guu a x'óóa hǎa, igaba ta Krestem koe kg'òèa hǎa

6 ¹Kháé ta gha nxāaska dùù sa nxàè? Chìbian méé ta x'ǎèa máá na
 kúrú saa, naka i gha nxāasega cgòmkuan càùse? ²Nxāas tama si
 i! Chìbian x'óóa guua hǎa ta khòè ta a, ka ta gha ntama ma gaan koe
 qanega kg'òè? ³Kana tua c'úúa hǎa, wééa ta ēe Jeso Krestem koe tcguù-
 tcguuèa hǎa ta Gam di x'ooan koe tcguù-tcguuèa sa? ⁴**Gam dis** x'oos koe
 tcguù-tcguuèan ka ta Gam cgoa kǎéèa hǎa. Igabagam kò Kreste ba Xòðm
 di x'ǎàn ka gataga thēé x'ooan koe ghùìè, nxāasega ta gha gatá igaba thēé
 kǎbas kg'òè sa kg'òè ka.

⁵X'oos koe ta Gam cgoa cúí ta a, khama ta gha gataga thēé x'ooan
 koe ghùikus koe Gam cgoa cúí ii. ⁶Q'ana ta hǎa, si gatá dis ncìis ii-q'ooos
 khòèan di sa Gam cgoa xgàùèa hǎa, nxāasega i gha gatá di tc'áróan ncēe
 chìbian di kaàkaguè, ta gha táá gaicara chìbian di ta qǎa ta ii ka, ⁷díim
 wèém ēe x'óóa hǎa ba chìbian dòm q'oo koe hǎa tama khama.

⁸Ncēè Krestem cgoa ta kò x'óóa hǎa, ne ta ko dtcòm, gataga ta gha thēé
 Gam cgoa kg'òè sa. ⁹Kreste ba x'ooan koe ghùìèa hǎa sa ta q'ana hǎa
 khama, a cuiskaga gaicara x'óóa hǎa tite, si x'oo sa gaia Gam koe qari
 úú tama. ¹⁰X'ooos ēem kò x'óós koem kò chìbian koe cúí q'oro x'óó, igaba
 kg'òès ēem kò kg'òè sam kò Nqari ba kg'òèa máá khama. ¹¹Gaam dàòm

cúim kaga méé tu Jeso Krestem koe: chìbian x'óóa guua hãa, igaba ko Nqari ba kg'òèa máá tu khòè tu khama ma qg'óóse.

¹²Gaa domka méé tu táá chìbian hēé naka i gatu di tc'áróan ncēe kaàko koe x'aiga ii guu, naka tu cg'àè zi tc'ēe zi gaan di zi komsana guu. ¹³Táá méé tu gatu di tc'áróan di xòèan chìbian tcg'd'óóa máá guu, cg'àè zi tséé zi koe gha tséékaguè gúùan iise. Igaba méé tu Nqari ba máàse, khòè ne ncēe x'ooan koe tcg'd'óóa a kg'òèan koe tcāàèa hãa ne khama ma, naka tua gatu di xòèan tchàno zi gúù zi koe gha tséékaguè di iise màà Me. ¹⁴X'àèan dòm q'oo koe tu hãa tama, igaba tu cgómkuan dòm q'oo koe hãa, ke méé i chìbian gatu koe táá qarian úú guu.

Tchànoan di ne qāà ne

¹⁵Kháé méé ta nxāaska nta hēé? Chìbian méé ta kúrú saa, x'àèan dòm q'òè koe ta hãa tama, a cgómkuan dòm q'oo koe hãa domka? Nxāas tama a si i! ¹⁶C'úúa tu gáé hãa, c'ēem khòèm komsana koe tsi kò máàsea hãa ne tsi gaam **khòèm** di tsi qāà tsi i sa? Chìbian ncēe ko x'oo sa óága di tsi qāà tsia ga ii, kana tsia ga komsanan, ncēe ko tchànoan óága di tsi qāà tsi ii igaba. ¹⁷Nqari ba méém qāè-tcaoa máàè, chìbian di tu qāà tu u kò ii, igaba tu kò èe tu kò mààè xgaa-xgaan wèè tcáóa tu cgoa komsana domka. ¹⁸Chìbian koe tu kgoaraèa hãa, a tu a ncēeska tchànoan di tu qāà tu u.

¹⁹Khòèan ga ko méé khamar ko méé, gatu di ii-q'ooan koe tu kg'amka tu u khama, a ra a ko máá: èe tu kò ma gatu di tc'áróan di xòèan ma kúrú hãa, i cg'urian hēé naka chòò tama zi tséé zi cg'àè zi hēéthéé di qāà ii, khamaga méé tu ma ncēeska kúrú u naka i tchànoan di qāà, naka tu gha nxāasega q'ano-tcáo ii. ²⁰Qanega tu kò chìbian di tu qāà tu ii, ka tu **kò tc'ēea máá**, kgoarasea tu hãa a èe tchàno ii sa kúrú tite, **ta tc'ēea hãa** khama. ²¹Dúú sa kò èem x'aèm ka kàbisea máá tu u? Ncēeska zi ko gaa zi gúù zi sau-cgaekagu tu u ka. Si gaa zi gúù zi dis chòò-q'oo sa x'oo si i! ²²Igaba tu ncēeska chìbian koe kgoaraèa, a tu a Nqarim di tu qāà tu u, a gatu dis kàbisea mááku sa hòòà, si gha q'ano-tcáókagu tu u, i gha chòò-q'ooa sa chòò tamas kg'òè sa ii. ²³Chìbian di suruta nea x'oo si i, igabas Nqarim dis aba sa chòò tamas kg'òè si i khama, gatá dim X'aigam Jeso Krestem koe.

Séèkuan dis x'ái sa

7 ¹Tíí qōe ga tuè, gatu ncēe x'àèan q'ana hãa, tu gáé c'úúa hãa, x'áèa nea khòèm koe qarian úúa hãa sa, kg'òèam hãas noose? ²Gaa domkas séèa hãas khòè sa x'àèan koe guu a gas dim khòèm koe qáésea hãa, èem kg'òèa hãas noose; igaba gas dim khòèm kòò x'óó nes séèkuan di x'àèan koe kgoarasea. ³A ncēè gas dim khòèm qanega kg'òèa hãa koes kòò c'ēem khòè ba séè, nes ko cg'árà-kg'ao sa ta ma tciìè; igaba ncēè gas dim khòèm kòò x'óó nes gha èe x'àèan koe kgoarasea hãa, a c'ēem khòè bas kòò séè ne cg'árà-kg'ao tama.

⁴Tíí qōe ga tuè, gatu ka igabaga i gatà ii, gatu igaba tu kò Krestem dim tc'áróm koe guu a x'áèan koe x'óó, nxāasega tu gha C'ēem ēe x'ooan koe ghùèa hāam di ii ka, ta gha nxāasega Nqari ba tc'áróan kúrúa máá ka. ⁵Eē ta kò qanega nqōóm di ta ii, ka zi kò gúú zi ēe chibian ka ncàmmèa hāa zi, x'áèan ka kúrúè a cgáé-q'ooa ta koe tséé, nxāasega ta gha x'oo sa tc'áróan kúrúa máá ka. ⁶Igaba ta ncēeska x'áèan koe kgoarasea hāa, a ēe kò qáé taa hāa sa x'óóa guua, nxāasega ta gha táá ncìis kg'òès góá tòòèa hāa zi gúú zi dis koe tséé, igaba ta gha kaba kg'òèan Tc'ēem di koe tséé ka.

Chìbian cgoa x'āaku sa

⁷Kháé ta gha nxāaska dùú sa nxàè? X'áèa nea chibigaa? Nxāas tama si i! X'áèan tama kò ii ner ga kò chibian c'úúa hāa. X'áèan kò méé naka máá, “Táá ncóó guu,” témé tama ner ga kò ncóós dùú sa ii sa c'úúa hāa khama. ⁸Igaba i chibian *ncēem* x'áè-kg'ám koe guu a kòm ba hòda, a wèé zi ncóó-kg'ám zi tíí koe óágara hāa; x'áèan káa a koe i chibian x'óóa hāa khama. ⁹Tíí igabar kò c'ēe x'áè ka x'áèan káa a koe kg'òèa, igaba ēem ko *ncēem* x'áè-kg'ám ba hàà ka i kò chibian tshoa-tshoa a kg'òè, ¹⁰ra tíí x'óó. Ra kò bóda q'āa, gaam x'áè-kg'ám ēe kò ko kg'òè sa óága ba, tíí koe x'oo sa óágara hāa sa. ¹¹Chìbia ne kò *ncēem* x'áè-kg'ám koe kòm ba hòd a qàe-qae te, a gaam koe guu a cg'oo te khama.

¹²Khama ra ga nxāaska máá, x'áèa ne tcom-tcomsa a, me x'áè-kg'ám ba gataga tcom-tcomsa, a tchàno, a qàè me e, témé. ¹³Ka sa kò kháé nxāaska gaas gúús ēe qàè sa kabise a tíí koe x'oo sa kúrú? Nxāas tama si i! Igaba chìbi si i kò ii *ncēe kò tíí koe x'oo sa kúrú sa*, nxāasegas gha chìbi sa x'áíse chìbi si i sa ka, ncēe kò qàès gúús koe guu a tíí koe x'oo sa óágara hāa sa. Ncēem dàòm kas kò kaisase x'áíse, kaias chìbi si i sa, ncēem x'áè-kg'ám koe guu a.

¹⁴X'áèa nea tc'ēem di i sa ta q'ana hāa, igaba ra tíí cgàam cgoa kúrúèa, a chibian koe qàè iise x'ámáguèa, ¹⁵a ēer ko kúrú sa bóda q'āa tama. Eēr kúrú kg'oana hāa sar kúrú tama khama, igaba ēer kúrú sa tc'ēe tama sa, gaas kúrú ra kos ga si i. ¹⁶Igaba ncēè ēer kúrú sa tc'ēe tama sar kò kúrú, ner ko dtcòm, x'áèa ne qàè e sa. ¹⁷Ncēe i ii khama ra tíí tama ra a ncēe ko kúrú u ra, igaba tíí koe x'áèa hāas chìbi si i. ¹⁸Q'ana ra hāa, si cúis gúús qàès ga sa tíí koe x'áèa hāa tama khama, nxāa tar ko méé ner ko máá, tirim cgàam koe témé. Ncàma ner úúa hāa, qàèa ner ga kúrú di i, igabar ko gaan kúrú ka tààè khama. ¹⁹Eēr kúrú kg'oana hāas gúús qàè sar kúrú tama, igaba ēer kúrú sa tc'ēe tamas cg'áè saa, gaas kúrúr kos ga si i khama. ²⁰Nxāaska, ncēè ēer kúrú sa tc'ēe tama sar kò kúrú ner tíí tama ra a ēe ko kúrú si ra, igaba tíí koe x'áèa hāa chìbi ii *ēe ko kúrú si i*.

²¹Ra ko bóò, i ko ncēe qarían tíí koe tséé: qàèa ner kúrú kg'oana, igaba i cg'áèan gaa koe ga tíí cgoa hàna. ²²Tcáóa te q'oo koe ra ko Nqarim di

x'áèan koe qǎè-tcao khama; ²³ igabar ko c'ěe qarian bóò, i ko cgáé-q'ooa te di zi xòè zi koe tséé, a ko tc'ěea te di qarian cgoa x'áaku, a ko chìbian di qarian dim qǎà ba kúrú te, ncěe cgáé-q'ooa te di zi xòè zi koe hàna a. ²⁴ Tsóágase cgómgar khóè ra gáé! Dìi na gha ncěem tc'áróm x'ooan dim koe kgoara te? ²⁵ Igaba méem Nqarim ncěe ko gatá dim X'aigam Jeso Krestem koe guu a **kgoara te** ba qǎè-tcaoa máàè!

Ncěe sa gha nxāaska tiris téé-q'oo sa ii: Tc'ěea te koer Nqarim dim x'ámè dòm q'oo koe hāa, igabar cgāa te koe chìbian di qarian dòm q'oo koe hāa sa.

Tcom-tcomsam Tc'ěem koe kg'òèa ne

8 ¹ Gaa domka i ncěeska gane ěe Jeso Krestem koe hāa ne koe cúí xgàrakuan ga káa a. ² Kg'òèan dim Tc'ěem di qaria nea Jeso Krestem koe guu a chìbian hěé naka x'ooan hěéthěé di qarian koe kgoara taa^b hāa khama. ³ Moshem di x'áèa ne kò cgàam di kg'amkan domka kgoara ta ka tààè, igabam kò Nqari ba Gam dim Cóám koe guu a kgoara ta a khama. Ncěe kò chìbi-kg'aom khama ma tsééa tcg'òèa hāa ba, a ko hàà cgàa ii, a hàà gaam cgàam koe chìbian dis tcg'òóa mááku sa ii ba. ⁴ Nxāasega ta gha x'áèan koe ko qaase tchànoan kúrú ka, a ta a Tc'ěem ko ma qaa khama ma kg'òè, cgàam ko ma qaas ka tamase.

⁵ Eě cgàam di nea ko gane di tc'ěean cgàam di zi gúú zi koe tcāà, igaba ne ko gane ěe Tc'ěem di ne gane di tc'ěean Tc'ěem di zi gúú zi koe tcāà khama. ⁶ Si cgàam koe tcāà tc'ěe sa x'oo si i, si Tc'ěem koe tcāà tc'ěe sa kg'òè sa hěé naka tòóku sa hěéthěé e. ⁷ Cgàam koe tcāà tc'ěe sa Nqarim cgoa kómku tama si i, cgàa ba Nqarim di x'áèan dòm q'oo koe máàse tama khama, a máàse ana hāa tite. ⁸ Ne gane ěe cgàam koe hāa ne cuiskaga Nqari ba qǎè-tcaokagua hāa tite.

⁹ Igaba tu gatu cgàam koe hāa tama, a Tc'ěem koe hāa, ncěè tseeguan kagam kò Krestem dim Tc'ěe ba gatu koe x'áèa hāa ne. Igaba ncěè c'ěem khóèm kò Krestem dim Tc'ěe ba úú tama nem Krestem di tama. ¹⁰ Igaba ncěè Krestem kò gatu koe hāa, nem gatu dim tc'ěe ba tchànoan domka kg'òèa hāa, ěetam **ga** ma gatu dim tc'áró ba chìbian domka x'óóa igaba. ¹¹ Ncěè Gaam ěe Jeso ba x'ooan koe ghùia hāam dim Tc'ěem kò gatu koe x'áèa hāa, nem gha thěé Gaam ěe Krete ba x'ooan koe ghùia hāa ba gatu di tc'áróan ncěe kaàko o gha kg'òèan máà, Gam dim Tc'ěem ncěe gatu koe x'áèa hāam koe guu a.

¹² Gaa domka ta kúrú ta gas tséé sa úúa hāa, tíi qōe ga tuè - cgàam ko ma tc'ěe khama ma kg'òè di tama sa, ¹³ cgàam ko ma tc'ěe khama tu kòo ma kg'òè ne tu gha x'óó khama, igaba ncěè Tc'ěem **di qarian** ka tu kòo

b 8:2 *taa* - Gerika sa ko máá: "tsi" témé. Ncěes gúú sa ko wèè ne dtcòm-kg'ao ne nxāe khamam kò "ta" dim kg'ui ba tséékaguè.

tc'áróm di zi tséé zi cg'õo ne tu gha kg'õè. ¹⁴Wèéa ne ã Nqarim dim Tc'ëem ka tc'ãa-cookg'aièa nea Nqarim di ne cóa ne e khama. ¹⁵Qãàn ko kúru tu um Tc'ëe ba tu máaè tama khama, gaicara gha q'áðan koe tcãa tu u ba, igaba tu cóa tu gha ii dim Tc'ëe ba máaèa, ncèe ta ko tciia a ko máá, “Aboè, gatá ka Xòè Tseè!” témé ba. ¹⁶Tc'ëe ba ko Gaam ka gatá dim tc'ëem cgoa xg'ae a nxãea tseegukagu, Nqarim di ta cóa ta a sa. ¹⁷Ncèe **Nqarim di ta** cóa ta kò ii, ne ta nxãaska **x'aian di ta** q'õð-kg'ao ta a, Nqarim **di x'aian** di ta q'õð-kg'ao ta, Krestem cgoa xg'ae a **Nqarim di x'aian** q'õða hãa ta. Igaba méé ta gataga Gam cgoa xg'ae naka xgàràè, naka taa nxãasega Gam di x'ààn koe tcãa.

Hàako x'aè di x'àa ne

¹⁸Tíi ko bóð ka i gatá di xgàrakuan ncèe x'aè di gúu cgáé tama a, ncèe gha hàà gatá koe x'áíè x'ààn cgoa i kòo tòóa xg'aeè ne. ¹⁹Wèém nqóò ba kaisa tcoman cgoa Nqarim di ne cóa ne gha hàà x'áíèm x'aè ba qãa hãa khama. ²⁰Nqóò ba gha hàà cg'ãa-cg'anase domka, ãem gaam nqóóm ga ba ma tc'ëea khama tamase, igaba Gaam ãe kò gaatama ma xgàra mem kò ma tc'ëea hãa khama ma; **me nqóò ba** nqòðan úúa hãa, ²¹ts'óóm tite di i, a ba a gha kgoaraè a gaicara qãa-khoe ii tite, a gha nxãasega Nqarim di ne cóa ne di kgoarasean hëé naka x'ààn hëéthëé máaè ka. ²²Q'ana ta hãa khama, me ko wèém nqóò ba ncèeskaga igaba thòð-tcaoase kg'ae, ábàn di thòðan koe hãas khòès khama ma. ²³Me nqóóm cúim tama me e ncèe ko thòð-tcaoase kg'ae ba, igaba ta ko gatá igaba thëé thòð-tcaoase kg'ae, ncèe Tc'ëe ba úúa hãa ta. Me Tc'ëe ba tc'ãa a kúrúsea hãam tc'áró me e, **ncèe hàako x'aè di kg'òèan di nqòðan máa ta a hãa ba**, ta hãa a ko Nqarim gha hàà Gam di ta cóa ta ii sa x'áim cáim ba qãa, tc'áróa tam gha kgoarasean máa ba. ²⁴Ncèe nqòðan úúa hãase ta kò kgoaraè khama. Si hòðsekos nqòð sa cg'árés kaga nqòðs tama si i: díi na ga ãe i hòða hãas koe nqòð? ²⁵Igaba ncèe èeta hòð tamás koe ta kò nqòðan úúa hãa, ne ta ko qáð tcáoan cgoa qãa si.

²⁶Gatá iim dàðm kagam ko Tc'ëe ba gatá di kg'amkan koe hùu ta a thëé. C'úua ta hãa dùu sa ta ga còrè a dtcàrà sa, naka ta ga ma còrè sa, igabam ko Tc'ëe ba Gam ka gatá téé-q'oo koe thòð-tcaoase còrèa máá ta a, a ba a ko kg'uiian cgoa nxàèè tite nxãa kg'uiian cgoa kg'aea máá ta a. ²⁷Me Nqarim ncèe ko tcáoá ta q'oo koe hãa zi bóð ba **Tcom-tcomsam** Tc'ëem di tc'ëe-kg'áimán q'ana hãa, Gam di ne khòè ne téé-q'oo koem ko Tc'ëe ba ãem ko ma Nqari ba tc'ëe khama ma còrèa máá ne khama.

²⁸Ta q'ana hãa, wèè zi gúu zia ko gane ãe Nqari ba ncàma hãa ne koe tsééa xg'ae sa, nxãasega i gha qãè ka, gane ãem nxãakamaga Gam di tc'ëean koe guu a tciia hãa ne koe. ²⁹Gane ãem Nqari ba nxãakamaga q'ana hãa nem nxará tcg'òóa hãa khama, Gam dim Cóám dis iis koe ne gha hãa ka. Nxãasegam gha **Gam ðim Cóá ba** kái qòea ba xg'aeu koe

qgáé-kg'ai di ba ii ka. ³⁰Me Nqari ba nxāaska gane ěem nxará tcg'òóa hāa ne tciia hāa, a ěem tciia hāa ne ko tchàno ne iise bóò, a ěem ko tchàno ne iise bóò ne Gam di x'ààn máàna hāa.

Nqarim di ncàmkuwa ne

³¹Kháé ta gha nxāaska ncēe zi gúu zi ka dùu sa nxàe? Ncèè Nqarim kò gatá xòè koe hāa ne i gha díin gatá cgoa x'ààku? ³²Gaam ěe kò Gam dim Cóm tc'árò-tc'aro ga táá bóòa guu, igaba kò gatá wèèa ta domka tcg'òó Me ba, nxāa ba gáé cuiskaga Gam cgoa wèè zi gúu zi máà ta a hāa tite thée? ³³Díi na gha ěe Nqarim ka nxará tcg'òóèa hāa ne chibi-chibi? Nqari ba ko tchàno ne iise bóò ne. ³⁴Díi na gha xgàra ne? Jeso Kreste ba x'óóa hāa! Si gataga kaisas gúu sa: x'ooan koem ghùìèa hāa si i, a gataga Nqarim dim kg'ám x'òám xòè koe hāa, a ko gataga còrèa máá ta a! ³⁵Díi na gha Krestem di ncàmkuwan cgoa q'aa-q'aa ta a? A tcabà zia, a qóm zia, a xháé zia, a xàbà saa, a dxàu saa, a cg'àè saa, a ntcàu baa? ³⁶Ncēe i ma **Nqarim di zi** Tcgāya zi koe ma góásea hāa a ko máá:

“Tsáá domka ta ko wèem koaba-dàò ba cg'òòè,

a ta a ko g'òòè ko zi ghùu zi khama ma bóòè,”

téméè khama. ³⁷Nxāan tama a, igaba ta wèè zi gúu zi ncēe zi koe kaia ta tàà-kg'ao ta a, Gaam ěe ncàm ta am koe guu a. ³⁸Kaisa tcoma ner úúa hāa, **Nqarim di ncàmkuwan cgoa ga q'aa-q'aa ta as gúu sa káá si i sa** khama: a kg'òè saa ga igaba, a moengele xua ga igaba, a tc'āà-cookg'aia ga igaba, a ncēm x'aèm di zi gúu zia ga igaba, a hààkom x'aèm di zia ga igaba, a c'ée qaria ga igaba, ³⁹a tc'amaka hāam nqóò baa ga igaba, a nqāaka hāa baa ga igaba, a c'ees gúus ncēm nqóómkg'ai di saa ga igaba, nxāa zia cuiskaga Nqarim di ncàmkuwan cgoa q'aa-q'aa ta a hāa tite, ncēe Jeso Krestem gatá dim X'aigam koe hāa a.

Nqarim dis tc'ée sa Iseraele koe hēé naka qhàò zi di ne koe hēéthēé e (9–11)

Nqari ba Gam di ne khòè ne nxará tcg'òóa

9 ¹Tseegua ner ko Krestem koe kg'ui, a tshúu-ntcōa tama, i ko tiri tcáóan Tcom-tcomsam Tc'ēem koe nxàea tseegukagu, ²kaisa tshúu-tcaoa ner úúa, a chòò tamas thòò sa tcáóa te koe úúa hāa. ³Ncàmàr kò hāa, tíi ra ga kò tíi ka cgúìèa sa, a ga kò Krestem koe guu a q'āea tcg'òóèa hāa, tíi qōe ga ne domka, ncēe tiris qhàòs di ii ne. ⁴Iseraele di ne khòè nem Nqari ba nxará tcg'òóa Gam di ne cóá ne gha ii ka, a ba a Gam di x'ààn x'ái nea, a gane cgoa qáé-xg'ae sa kúrúa hāa, a Gam di x'áèan máà nea, **a ba a xгаа-xгаа nea hāa nta ne gha ma** dqom Me sa, ncēm gataga thée Gam di zi nqòòkaguku zi máàna hāa ne, ⁵ncēe kò **Nqarim ka tsééa**

tcg'òòèa xu khòè xuku xu ka tsgōose-coa ne; khòèan dis iis ka i kòo kg'uiè nem ncēm Kreste ba gane dis qhàòs koe guua hāam ga Me e. Nqarim ncēm wèé zi tc'amkg'ai koe hāa ba. Chòd tamase méém dqòmè. Amen.

⁶Eēm kò Nqari ba Iseraele ne nqòòkagua hāas kam tààèa hāa tar méé tama. Wèéa ne ēe Iseraele koe ábàèa nea Iseraele di tama khama. ⁷Ne gataga Abrahamam ka tsgōose-coa ne wèé ne **Nqarim di ne** cóa ne tama ne e. Nqari ba kò Abrahamam ba birí a máá: “Isakam koe tsi gha guu a ēer nqòòkagu tsia tsgōo-coan úú,” témé khama. ⁸Ncēe sa ko máá, cgàam di ne cóa ne tama ne e ncēe Nqarim di ii ne, igaba nqòòkagukus di ne cóa nea, gane Abrahamam di ne cóa ne ne e, témé. ⁹Ncēea nqòòkagukus kò ma nxàèèa hāa ga a khama: “Tchànòom x'aèm kar gha kàbise, si gha Sarah sa cóa ba ábà,” tam méé.

¹⁰Ncēes gúús cúís tama si i, igaba tsara kò thēé Rebekas di tsara cóa tsara cúim xòòm ka ábàè, gatá ka tsgōosem Isaka ba. ¹¹⁻¹²Nqarim di tciikua ne kaisase cgáé e, i khòèan ko kúrú tsééan cgáé tama. Nqari ba ko Gam di tc'ēean koe guu a nxará tcg'òò - ncēes gúú sa méés qarika tééa mááse sa. Si ko ncēes gúú sa ncēe koe x'áíse: qanega tsara cóa tsara ábàè tama cookg'ai koe, a qanega tshúú kana qàè gúú ga kúrú tamas cookg'ai koem kò Nqari ba gatsara ka xòòs Rebeka sa birí a máá: “Kaia ba gha cg'laré ba tsééa máá,” témé. ¹³Ncēe i ma góásea hāa khama a ko máá: “Jakobe bar ncàma hāa, a Esau ba hòrea hāa,” téméè khama.

¹⁴Kháé ta gha dùú sa nxàè? Nqari ba tchàno tama saa? Nxāas tama si i!
¹⁵Moshem kam kò máá:

“Eēr ko thòò-xama máá bar gha thòò-xama máá,
a ēer ko cgòm ba cgòm,”

témé khama. ¹⁶Khama i nxāaska khòèm dis ncàms koe kana tsééa ba koe guu tama, igaba i Nqarim di thòò-xama-máákuan koe guua. ¹⁷Si ko **Nqarim dis** Tcgāya sa Faro ba birí a máá: “Kaikagu tsia raa, Tiri qaria ner gha tsáá koe x'áí ka, nxāasega i gha Tiri cg'òèan wèém nqòóm koe nxàèè ka,” témé khama. ¹⁸Gaa domkam ko nxāaska Nqari ba ēem thòò-xama máá kg'oana hāa ba thòò-xama máá, a ba a ko ēem qari-qari tcúú kg'oana hāa ba qari-qari tcúú.

Nqarim di xgòàn hēé naka Gam di thòò-xama-máákuan hēéthéé e

¹⁹Me gha nxāaska gatu ka c'ēe ba birí te a máá: “Ncēeta i kò ii ne ba ko nxāaska Nqari ba dùús domka chìbi-chibi taa máá? Nqarim tc'ēea hāa sa i gha dīn ntcoe?” témé. ²⁰Ka tsi gáé tsáá tc'ēea máá dī tsi i ta tc'ēea, khòè tseè, Nqarim cgoa ga ntcoeku tsi? Ka sa gáé ga ēe xommèa hāa sa ēe xom sia hāa ba birí naka máá: “Dùús domka tsia ncēer ii khama ma kúrú tea hāa?” témé? ²¹Gàba zi dim kúrú-kg'ao ba gáé xom cgoa di góman koe, cúis dtcōos koem ga cam gàba sara kúrú di qarian úú tama, si c'ēe sa cgáé zi tséé zi di sa ii, si c'ēe sa kg'amaga di zi tséé zi di sa ii?

²² **Igaba tsi ko nta méé ncēes gúús ka:** Nqari ba kò ěem xgòà cgaea hãa gàban, ncēe kaakagukuan tééa máána hãa koe Gam di xgòàn x'ái kg'oana, a Gam di qarian q'āakagu kg'oana. Igabam kò qád tcáoše hãa cgoa ne, ²³ Gam di x'áàn kaisam gha nxāasega gataga cgòmkuuan di gàban koe x'ái ka, ncēem nxāakamaga x'áàn kg'ónòda máána hãa a, ²⁴ gatá ncēem tcii hãa ta koe, Juta ne cúí ne koe tamase, igaba tãá zi qhàò zi di ne koe ga hěéthěé e. ²⁵ Ncēem ko Hoseam **dis Tcgāyas** koe méé khama a ko máá:

“Gane ěe kò **kg'aiga** Tiri ne khòè ne tama ner gha Tiri ne khòè ne ta ma tcii, a ra a gha gaas ěe kò **kg'aiga** ncàmmè tama sa tiris ncàm-khoe sa ta ma tcii,” témé.

²⁶ “Ne gha gaam qgâim ěe ne kò birìèa hãa a máá: ‘Tiri tu khòè tu tama tu u,’ téméèam koe ne gha birìè a máá: ‘Kg'òèa hãam Nqarim di tu cóá tu u,’ téméè.”

²⁷ Me ko Isaia ba Iseraelem ka q'au a ko máá: “Ēèta ne ga ma tshàa-dxoom qàè di gómān khama ma kái ne e igaba ne gha cg'orò ne kgoaraè,” témé.

²⁸ X'aigam **Nqari** ba gha xòm x'aè-coan q'oo koe chòò tamase nqòò ba xgàra khama. ²⁹ Ēem xg'ao Isaia ba mééa khamaga i ii, ncēem kòo máá: “Ncèè X'aigam qarim wèém kò xg'ao c'ēe qhàòan ga qaùà máá ta a tama, ne ta ga kò Sodoma khama ii, a ga kò Gomora khama ma kúrúsea,” témé khama.

Paulo ba ko Iseraele ne còrèa máá

³⁰ Kháé ta gha nxāaska dùú sa nxàe? Tãá zi qhàò zi di ne, ncēe kò tchànoan qaa tama, nea tchànoan hòda ka, tchànoan ncēe dtcòmš koe guua a. ³¹ Igaba ne kò Iseraele ne, ncēe x'áèan koe guua tchànoan kòo qaa ne táá hòò o. ³² Dùús domkaà? Dtcòmān koe ne kò guu a qaa a tama, igaba ne kòo tséé zi koe guu a qaa a khama. A ne a kò nxōás tc'amkg'ai koe tcgàba, ³³ ncēe i ma góásea a ko máá:

“Q'āa, nxōá sar ko Sione koe tòó, khòè ne gha kúrú ne tcgàba sa, nxōám kúrú ne gha ne cg'áé ba; me gha diím wèém ěe ko Gam koe dtcòmš

táá sau-cgaekaguè ka,”
tam méé.

10 ¹Tíí qōe ga tuè, tcáóa te q'oo koer ko kaisase tc'ēe *Iseraele* ne gha kgoaraè sa, a ra a ko gataga Nqarim koe còrèa máá ne. ²Nqarim koe ne máàsea hãa khama, ra ko ncēe sa nxàea tseegukagu, igabaga i gane di máàsean tseeguan di q'āan koe guu tama. ³Nqarim koe guua hãa tchànoan ne bóòda q'āa tama khama, a ko gane di tchànoan ne gha kúrúa mááse sa qaa, a Nqarim di tchànoan koe máàse tama. ⁴Kreste ba ko x'áèan chòòkagu khama, *nxāasega ta gha táá x'áèan ko qaa sa kúrúan ka tchànokaguè ka*, igabagam gha díím wèém ēe ko dtcòm ba tchànokaguè.

Kgoarakuan di qāè tchōà nea wèém khòèm di i

⁵Moshe ba x'áèan koe guua hãa tchànoan ka ncēe sa góáa hãa a ko máá: “Díím wèém ēe ko *x'áèan ko qaa sa* komsana ba gha gaan ka kg'òè,” témé khama. ⁶Igaba i ko dtcòm koe guua tchànoan ncēeta méé a ko máá: “Táá tcáóa tsi q'oo koe máá, ‘Díí na gha nqarikg'ai koe qaò?’ témé guu” (ēe sa Kreste ba nqāaka úú si i ke), ⁷“kana máá: ‘Díí na gha nqāaka hãam nqōóm koe síí?’ témé guu” (ēe sa Kreste ba x'ooan koe ghùu si i ke). ⁸Kháé i ko nxāaska dùú sa méé? *Ncēe si i*: “Kg'ui ba tsáá ka cúú me e, kg'áma tsi koe hēé naka tcáóa tsi koe hēéthēé e,” ta i ko méé. Ncēe ba dtcòm dim kg'ui me e, ncēe xae ko gaam ka xгаа-xгаа ba, ⁹ncēe ko máá: “Ncēè tsáá ka tsi kòò kg'áma tsi cgoa nxàea tseegukagu Jeso ba X'aiga Me e sa, a kòò tcáóa tsi koe dtcòm Nqari ba x'ooan koe ghùu Mea hãa sa, ne tsi gha kgoaraè,” témé ba. ¹⁰Tcáóa ta cgoa ta ko dtcòm, a ta a ko tchànokaguè, a ko kg'áma ta cgoa nxàea tseegukagu, a ko ncēem dàòm ka kgoaraè khama. ¹¹*Nqarim dis* Tcgāya sa ko máá: “Díím wèém ēe ko Nqarim koe dtcòm ba cuiskaga sau-cgaekaguè tite,” témé khama. ¹²Juta ne hēé naka qhàò zi di ne hēéthēé xg'ae ku koe i cúí q'aa-q'oo ga káà a; cúím Nqari ba X'aigam wèè ne di Me e, a ba a ko wèè ne ēe ko tcii Me ne qguàn cgoa ts'ee-ts'eekg'ai khama. ¹³“Díím wèém ēe gha Nqarim dim cg'òè ba tcii ba gha kgoaraè,” *ta i ko méèè* khama.

¹⁴Kháé ne gha nxāaska ntama ma cg'òèa ba tcii, ncēè Gam koe ne kò dtcòm tama ne? A ne a gha ntama ma Gam koe dtcòm, ncēè qanega ne kò Gam ka kóm tama ne? A ne a gha ntama ma kóm, ncēè xгаа-xгаа ne gha ba ne kò úú tama ne? ¹⁵Me gha ntama ma gaam ēe ko tchōàn xгаа-xгаа ba xгаа-xгаа, ncēè tsééam kò úúè tama ne? Ncēe i ma *Nqarim di zi Tcgāya zi koe* ma góásea a ko máá: “Tsóágase i gáé qāè tchōàn di xàà-kg'aoan di hàà-q'ooan t'òèa!” téméè khamaga ma. ¹⁶Igaba ne kò kái-kg'aise táá qāè tchōàn komsana. Isaia ba kò máá: “X'aigaè, díí ba gaxae di kg'ui an komsana hãa?” témé khama. ¹⁷I ko nxāaska dtcòmān ēe ko kóm mès koe guu, si ko ēe ko kóm mès sa Krestem dim kg'uim ka ko xгаа-xгааès koe guu.

¹⁸Igabar ko ãe ne kómí ta ga hãas ka tõe. Tseeguan kaga ne kómí hãa! Ncõe **Nqarim di zi** Tcgãya zi ko mée a ko máá:

“Wèém nqõóm koe ga i dòma xu síía hãa,
i gaxu di kg'uiian nqõóm chõd-q'oo koe ga síía hãa,”
témé khamaga ma.

¹⁹Ra ko gaicara tõe, Iseraele ne kò kómí q'íaa tama sa? **Kómí ne kò q'ana hãa!** Moshe ba kò tc'áà dis ka máá:

“Kúrú tu ur gha tu gane ãe qhàòs di tama ne koe tau di,
a ra a gha káà tc'ées qhàòs di ne cgoa xgòákagu tu u,”
témé khama.

²⁰Me kò gataga Isaia ba kgoarasea hãase **Nqarim mééa hãa sa nxàe a máá:**

“Gane ãe qaa Te tama ne kar hòdèa hãa,
a Ra a kò gane ãe tc'ée Te tama ne koe x'áísea hãa,”
témé.

²¹Igabam kò Iseraele ba bírí a máá:

“Wèém cáím kar tshàua Te tchoanà xòóa máána hãa
khòe ne ãe komsana tama a ko ntcoeku cgoa Te ne,”
témé.

Nqarim di thõd-xama-máákua ne Iseraele ne koe

11 ¹Ra ko nxãaska tõe a máá: “Nqari ba gáé kò Gam di ne khòe ne xguì?” témé. Nxãas tama si i! Tíí ga ra thée Iseraele ra a khama, a Abrahamam ka tsgõose-coa ra a, Benjamenem dis qhàòs di ra. ²Nqari ba kò Gam di ne khòe ne ncõe kg'aigam kò q'ana hãa ne táá xguì. C'úúa tu gáé hãa **Nqarim dis** Tcgãyas ko Elijam ka mée sa? Me ko ma Nqarim cookg'ai koe Iseraele ne ma chibi-chibi sa, a ko máá: ³“X'aigaè, Tsari xu porofiti xu ne cg'õoa hãa, a Tsari altaran kòbea hãa, ra tíí cúí ga ra qaù, ne ko cg'õoa te xaù,” témé. ⁴Ka ba kò kháé Nqari ba ntama ma xoa me? **Nqari ba kò xoa a máá:** “7,000 xu khòe xur tòóa máásea hãa, ncõe qanega Baale ba qámsea máá tama xu,” témé. ⁵Ncéeskaga i gataga ii: qaù hãa nea hàna, cgómkus koe guu a nxára tcg'dóèa hãa ne. ⁶Igaba ncèè cgómkus koe i kò guua hãa ne i nxãaska **gane di** tsééan koe guu tama; ncèè gatà i kò ii nes nxãaska cgómku sa cgómkus tama si i.

⁷Kháé nxãaska dùú saa? Iseraele ne kò ãe ne kòo qaas guú sa táá hòd. Khòe ne ãe nxára tcg'dóèa hãa ne cúí ne kò hòd si, igaba ne kò ãe qaù hãa ne qari-qarin tcúúè. ⁸Ncées ko **Nqarim dis** Tcgãya sa mée khama a ko máá:

“Nqari ba kò tcáóa ne hée naka tc'èea ne héethée ntcúú-ntcuu,
a tcgáía ne ga táá bóðkagu
a tcea ne ga táá kómkagu
ncèem cáím kaga igaba,”

témé khama.

⁹Gatagam ko Dafite ba máá:

“Gane dis suu^c sa méés ntcòm sa ii naka xhám sa ii,
nxāasega ne gha cg'áéa tcāa,
a gha gane di xgàrasean kabia mááe ka.

¹⁰Gane di tcg'áan méé i ntcúu-ntcuuè

naka ne nxāasega táá bódò,
naka i gane di qhùrian chòò tamase naiè,”

tam kò méé.

¹¹Ra ko nxāaska tēè a máá: Eē ne kòo **Juta ne** tcgàba ka nea gáé kò cg'áé, táá ne gha gaicara tēè ka? Nxāas tama si i! Igaba gane di cg'áé-q'ooan gha táá zi qhàò zi di ne koe kgoarasean óága domka a, nxāasega ne gha Juta ne chíi ka. ¹²Gane di cg'áé-q'ooa ne kò nqóó ba qguùkagu, i kò gataga tàèè-q'ooa ne táá zi qhàò zi di ne qguùkagu. Ka nea gha **nxāaska táá zi qhàò zi di ne** nta noose **qguùkaguè**, ncèè cg'oèas tc'āò-tc'āos Juta ne dis kò hāa ne?

Táá zi qhàò zi di ne di kgoarasea ne

¹³Gatu cgoar ko kg'ui, táá zi qhàò zi di tuè: táá zi qhàò zi di ne koer x'áè úú-kg'ao ra a domka ra ko ncées tséés tiri sa kaikagu, ¹⁴tiris tséés koer gha c'ēedaoka tiris qhàòs di ne khòè ne kúrú ne chíi di ii domka, ra gha nxāasega c'ēe ne kgoara ka. ¹⁵Ncèè **Nqarim ka** xguìès **Juta** ne dis kò ko dàò ba xgobekg'am, me nqóó ba Nqarim cgoa tòókuan úú ne sa gha gane **Juta ne** dis dtcòmme sa dùú sa ii? X'ooan koe guu a kg'òè si i gha ii! ¹⁶Ncèè tc'āà dis péré-qàmàs kò Nqari ba tcg'òóa mááèa, nem nxāaska wèém péré ba gataga thēé Gam di me e, a ncèè hìis di tōbean kò Gam di ii, ne i nxāan ga thēé Gam di i. ¹⁷A ncèè c'ēe xu nxāa xu olife dis hìis di xu kòo q'āea tcg'òóè, tsi tsáá ncèe qāáka ka dis olifes di tsi **nxāa tsi** gaa koe q'āma tòòè, a ko c'ēe xu cgoa ēes hìis tōbe di qguùan q'aa-q'aaku, ¹⁸ne méé tsi táá gaxu nxāa xu koe bódò-boose guu. Ncèè bódò-boose tsi kòo ne **méé tsi tc'ēe-tc'ēese**, tsáá tsia tōbean qgóó tòò tama, igaba i tōbean qgóó tòò tsia hāa sa.

¹⁹Igaba tsi gha máá: “Nxāa xua q'āea tcg'òóèa hāa, nxāasegar gha tíi q'āma tòòè ka,” témé. ²⁰Eē sa tseegu si i. Gaxu di dtcòmman úú taman domka xu q'āea tcg'òóèa hāa, tsi kò tsáá tsari dtcòmman domka tééa hāa. Ke méé tsi táá bódò-boose guu, igaba méé tsi q'áòa hāa. ²¹Ncèè Nqarim kòo hìis kg'aiga úúa hāa nxāan bóòà guu tama, ne tsi tc'ēea máá, tsámam gha bóòà guu tsi, ta tc'ēea?

²²Ke méé tsi Nqarim di qāèan hēé naka Gam di xgòan hēéthēé q'ana hāa. Xgòà Me e ēe **chìbian kúrú ka** cg'áéa hāa ne koe, igabam tsáá koe

c 11:9 suu - Gerika sa ko máá: “cháà sa” témé - tc'ōoan ko tòò a tc'òòès qgái si i.

qāè Me e, ncēè Gam di qāèan koe tsi kòo hāa ne. Tama kò ii ne tsi gha tsáá igaba thēé q'āea tcg'òòè. ²³A ncēè Juta ne kò gane dis dtcòm tamas koe kúúá hāa tama, ne ne gha gaicara q'áma tòòè, Nqari ba qarian úúá hāa, gaicaram gha q'áma tòó ne di i khama. ²⁴Ncēè kg'aiga qāáka ka dis hiis olife dis koe tsi kò tsáá guu a q'āea tcg'òòèa hāa, a olife dis hiis xhàràèas koe q'áma tòòèa hāa, ncēè i ga kg'aiga ii tama khama, ne ba gha Nqari ba nxāaska nta noose kabi a kg'aigaka di nxāan gaan dis hiis olife dis koe gaicara q'áma tòó?

Iseraele ba gha kabi a tòóa kg'ónòè

²⁵Tíí qōe ga tuè, ncēes gúús chómsea hāa sa tu gha q'āa sar ko tc'ēe, nxāasega tu gha táá tc'ēega tu ii sa birise ka. **Ncēes gúús chómsea hāa sa ncēè si i:** qari tcúúan Iseraele di ne khòè ne dia xòm x'aè q'oo^d di i, si gha nxāakg'aiga síí cg'oèa hāas nxárase-q'oos táá zi qhàò zi di ne di sa **Nqarim koe** hàà. ²⁶Ne gha ncēm dàòm ka wèè ne Iseraele ne kgoaraè, ncēè i ma góásea hāa a ko máá:

“Kgoara-kg'ao ba gha Sione koe guu a hàà,
a ba a gha Jakobem **ka tsgōose-coa ne** koe
cg'āè tcáóan tcg'òó.

²⁷Si gha ncēè sa Tiris qáé-xg'ae sa ii gane cgoa,
gane di chibia ner gha ko séèa tcg'òó cgae ne ka,”
téméèa khama.

²⁸**Juta nea** qāè tchōàn **xguia hāa** khama ne **Nqarim di ne** cg'ōo-kg'ao ne e, **nxāasega i gha qāè tchōàn** gatu **qhàò di tu koe hàà** ka. Igaba ncēè nxará tcg'òóa mááses ka ta kòo kg'ui ne ne Nqarim ka ncàmmèa hāa, gane ka tsgōose ga xu **cgoam kúrúá hāas qáé-xg'aes** domka. ²⁹Nqari ba aban ēem ko tcg'òó ka hēé naka ēem ko tcii ne ka hēéthéé tc'ēea kabi tama khama. ³⁰Gatu qhàò zi di tua kò c'ēe x'aè ka Nqari ba komsana tama, igaba tu ncēeska, Juta ne di komsana taman domka, Nqarim di cgómkuan hòò. ³¹Gane igabaga ne ncēeska ēeta iim dàòm ka Nqarim máà tua hāa cgómkuan domka komsana tama, nxāasega ne gha thēé ncēeska Nqarim di cgómkuan hòò ka. ³²Nqari ba kò wèè ne khòè ne kúrú ne komsana taman koe tòóse, nxāasegam gha wèèa ne ga cgómkuan x'ái ka khama.

Nqari ba dqōma ne

³³Tsóágase i gáé Nqarim di qguúan kaia!
Tsóágase i gáé Gam di q'āan di tc'ēean hēé
naka q'āa-kg'áma ba hēéthéé tchàà-a!
Díí na gha Gam di zi tc'ēe-kg'ám zi bóòa q'āa?

d 11:25 xòm x'aè q'oo - kana “c'ēe xòè za”.

Dìi na gha Gam di zi dàò zi qaara tcg'òò a xùri?

³⁴ **Nqarim dis Tcgāyas ko méé a ko máá:**

“Dìi na X'aigam di tc'ēe-kg'áman q'ana?

Dìi na ga tchàno-tchano Me?

³⁵ Kana ia xg'ao diin c'ēe gùu máà Me,

Me ga gaa gùuan suruta kabi?”

témé khama.

³⁶ Wèé zi gùu zia Gam ka kúrúèa,

a zi a Gam koe guua,

a Gam domka hàna.

Nqari ba méém chòò tamase dqòmè! Amen.

Dtcòm-kg'ao ne ko ma tséé sa (12:1–15:13)

Nqari ba tsééa máá

12 ¹Gaa domkar ko Nqarim di thòò-xama-máákuan koe guu a dtcàrà tu u, tíí qōe ga tuè, tc'áróa tu tu gha dàò-a-máákus iise tcg'òò sa, kg'òèa hāa, a tcom-tcomsa, a ko Nqari ba qāè-tcaokagu sa - ncēea tc'ēm di tsééan gatu ga còrè cgoa ga a khama. ²Táá méé tu ncēm nqōóm di cauan xùri guu, igaba méé tu tc'ēe-kg'áma tu koe kaba-kabaè, naka tua gha nxāasega Nqarim dis tc'ēe sa q'āa, gaas ēe qāè ii, a ko qāè-tcaokagu Me, a tchàno ii sa.

³Cgòmkuan ncēer máàèa hāa domkar ko wèém khòèm ēe gatu xg'aeku koe hāa ba bìrì a ko máá: Táá méém tc'ēe-q'ooa ba koe tc'amakam hāa sa bìrìsea hāa guu, igaba méém wèém khòè ba tc'ēe-kg'áma ba koe, ēem Nqari ba máà mea hāas tc'āò-tc'āos dtcòmman dis cgoa qgóóse. ⁴Cúim tc'áróm koe ta kái xòèan úúa hāa, i wèé xòèan cúis tséé sa kúrú tama khama. ⁵Ncēm dàòm ka ta ko, ēeta ta ma kái ta a igaba cúim tc'áró ba Krestem koe kúrú, me wèém xòè ba c'ēe xu xòè xu cgoa xg'ae-xg'aèa hāa. ⁶Ke méém wèém khòè ba tāáka zi aba zi ēem Nqari ba Gam di cgòmkuan ka máà taà hāa zi tséékagu: ncèè porofitan kò ii ne méém ēem úúa hāa dtcòmman dis tc'āò-tc'āos cgoa tséékagu u. ⁷Naka ncèè c'ēe ne tsééa máás kò ii ne méém tsééa máá ne, naka ncèè xgaa-xgaa kò ii ne méém xgaa-xgaa, ⁸naka ncèè c'ēe ne korès kò ii ne méém korè ne. Ncèè c'ēe ne hùis kò ii ne méém kgoarasea hāase hùì ne. Ncèè c'ēe ne tc'āà-cookg'ais kò ii ne méém wèé tcáóa ba cgoa gatà hēé. Ncèè c'ēe ne koe cgòmkuan x'áís kò ii ne méém qāè-tcaoan cgoa x'áí i.

Dtcòm-kg'ao ne dis kg'òè sa

⁹Ncàmku sa méés tseegu di sa ii. Eē cg'āè ii sa hòre, qgóóa qari ēe qāè ii sa. ¹⁰Gatu ka c'ēea ne kaisase ncàm, khòè qōeku ne ga ma ncàmku

hãa khama ma. Gatu nqáease tu gatu ka c'ëe ne tcom. ¹¹Táá méé tu xhōen-tcáo guu; gatu dim tc'ëe ba méém k̄aru; X'aiga ba méé tu tsééa máá. ¹²Nqòdan koe méé tu qāè-tcaoa hãa, naka tua xgàrasean koe qāò tcáo ii, naka còrèan koe qgóóa qari. ¹³C'ëe ne dtcòm-kg'ao ne kòo xháé ne méé tu èe tu úúa hãa sa gane cgoa q'aa-q'aaku. X'áéa tu koe c'ëe ne qāèse hàakaguan koe tu tcān tcáo.

¹⁴Ts'ee-ts'eekg'ai èe xgàra tu u ko ne; ts'ee-ts'eekg'ai ne, táá cgúí ne guu. ¹⁵Eè ko qāè-tcao ne cgoa qāè-tcao, naka èe ko kg'ae ne cgoa kg'ae. ¹⁶Cúíta noose tu qgóóku; táá bóò-boose guu, igabaga èe nqāaka hànas téé-q'loos di ne cgoa tsééa xg'ae; táá tc'ëega tu ii sa b̄irise guu.

¹⁷Táá c'ëem khòem cg'āèan kúrúa máá tua ba cg'āèan cgoa k̄abia máá guu. Eè wèém khòem koe qāè iis koe méé tu tcāà tc'ëe. ¹⁸Ncèè tààè tama tu kò hãa, i gataga gatu koe guua hãa, ne méé tu wèè khòèan cgoa tòòku. ¹⁹Ncām-ncamsa tuè, táá méé tu cg'āèan k̄abia máá guu, igaba tu Nqarim di xgòan guua máá a; ncèe **Nqarim di zi** Tcgāya zi ko X'aigam ka méé a ko máá:

“K̄abia mááku sa Tiri si i,
Ra gha Tíia k̄abia máá,”

témé khama.

²⁰Igaba

ncèè gatu dim cg'ōo-kg'aom kò xàbà hãa ne
tc'ōoan máà me nakam tc'ōó,
naka cáman kò hãa ne
tshāan máà me nakam kg'āà.

Eèta hēéan ka tu gha ko kúrú mem saucgae a chibi bóòse.^e

²¹Táá méé tu cg'āèan ka tààè guu, igabaga méé tu qāè gúuan cgoa cg'āèan tàà.

Tc'āà-cookg'aian qámseá máá sa

13 ¹Wèém khòè ba méém tc'āà-cookg'aian qámseá máá. Nqarim ka **kgoara mááèa hãa** tama tc'āà-cookg'ai nea káa a ke, igaba èe hàna ne Nqarim ka tòòèa hãa. ²Dìim wèém èe ko tc'āà-cookg'aian ntcoe ba ko Nqarim nxárá tcg'òóá hãa sa ntcoe, me gha dìim wèém gatà ko hēè ba xgàrakuan óága cgaese. ³Tc'āà-cookg'ai xua èe qāèan ko kúrúu ka bèèè tama khama, igaba xu ko èe cg'āèan ko kúrúu ka bèèè. Eè tc'āà-cookg'aia hãam bèè tsi kò tc'ëe tama ne méé tsi nxāaska qāè gúuan kúrú nakam gha dqòm tsi. ⁴Nqarim dim tséé-kg'ao me e, tsari qāèan domka ko tséé ba khama. Igaba ncèè cg'āèan tsi kòo kúrú ne méé tsi bèè, ntcàum èem qgóóá hãa bam kg'amaga qgóó tama ke. Nqarim dim tséé-kg'ao me

^e **12:20** kúrú mem saucgae a chibi bóòse - Gerika sa ko máá: “k̄aruko zi c'ee ntcom̄ zi tcúúa ba koe xg'ae-xg'ae,” témé.

e, a ko Nqarim di xgòàn óá, ãe ko cg'ãèan kúrú ne koem gha xgàrakuan qòðkagu khama. ⁵Gaa domka méé tsi ãe tc'ãà-cookg'aia hãam koe qámseã hãa, **Nqarim di** xgàrakuan bèe domka cúí tamase, igaba tsari tc'ëe-tc'ëesean domka hëéthéé e. ⁶Ncëes gúús domkaga tu ko nqòóm ko tcg'òóã mááè marian tcg'òò, tc'ãà-cookg'ai xua Nqarim di xu tséé-kg'ao xu u khama, ncëe ko tsééã xu kúrú xu. ⁷Ke méé tsi ãe tsi ga wèém khòè ba úú cgoa hãa sa máà me: nqòóm ko tcg'òóã mááè mari kò ii ne tcg'òò o, ncëè mari kò ii ne méé i mari ii, tàðkg'aikus kò ii ne méés tàðkg'aiku sa ii, naka kaikagukus kò ii ne méés kaikaguku sa ii.

Tsáá ka c'ëe ba ncàm sa

⁸Táá méés cúí khòè koe ga qanega tsi suruta tamã chibi sa hãa guu, tsáá ka c'ëe ba ncàmã cúís oose. Eë gam ka c'ëe ba ncàmã hãa ba ko x'ãèan ko qaa sa kúrú ke. ⁹X'ãèan ncëe ko máá: “Táá méé tsi cg'áràn kúrú guu; táá méé tsi cg'òo guu; táá méé tsi ts'ãã guu; táá méé tsi ncóó guu,” naka c'ëe x'ãè-kg'ámãan hëéthééã cúím x'ãè-kg'ám koe qgóóã xg'aeèã, ncëe ko máá: “Tsáá ka c'ëe ba ncàm ãe tsi ma ncàmseã hãa khamaga ma,” témé ba. ¹⁰Ncàmku sa tsáá ka c'ëe ba chibi kúrú cgaes tama si i. Gaa domkagas ko ncàmku sa x'ãèan ko méé sa kúrú.

X'ám q'oo koe kg'òè

¹¹X'ám ncëe ta ko gaam q'oo koe kg'òè ba tu q'ana hãa, ke méé tu ncëe sa kúrú. Tc'oman koe tu gha tãe dim x'ãè ba hààraa. X'ám kgoarakus di ba ncëeska kaisase cúú me e ke, ncëe ta kò tshoa-tshoa a ko dtcòm kam kò ii tama khama. ¹²Ntcùúã ne nqáéã hãa, i koaban cúú u. Ke hàà naka ta ntcùú-q'oo di tsééã dxùukg'ai za tòó naka taa x'ám di zi ncõo gàba zi hãa. ¹³Hàà naka ta qãèm dàòm ka qgóóse, cáms di x'ám q'oo koe hãa ne khòè ne khama ma, ãe kaisase ko tc'òó, a ko kg'áã ne hëé, naka cg'áràn ko kúrú a káà qgóóse-q'oo ne hëé, naka mēéku a tau di ii ne hëéthéé ka tamase. ¹⁴Igaba méé tu X'aigam Jeso Krete ba hãa, naka tua cgàã ba tu ga ma qãè-tcaokagu di zi tc'ëe-kg'ám zi chòðkagu.

Kg'amka ne hëé naka qari ne hëéthéé e

14 ¹Eë dtcòmã hãa, igaba gam di dtcòmãan koe kg'amka ba, qãese hààkagu, ãem tc'ëeã hãas koe ntcoeku cgoa me tamase. ²C'ëem khòèm dis dtcòm sa ko kgoara máá me, me wèés gúú sa tc'òó, igaba khòèm ãe gam dis dtcòmã kg'amka ii ba ko tsòbèãan cúí ga tc'òó. ³Khòèm ãe ko wèés gúú sa tc'òó ba méém táá ãe wèés gúú sa tc'òó tama ba ntcoea hãase sèé guu, nakam ãe wèés gúú sa tc'òó tama ba táá ãe ko wèés gúú sa tc'òóm qãese hëé tama sa bóð guu, Nqari ba qãese hààkagu mea hãa ke. ⁴Díí tsia tsáá, c'ëem khòèm dim qãàm qãese hëé tama ta ko méé tsi? Gam ka q'òðsem koe i guua hãa **ãem ko kúrú tsééã koem gha** tééã qari

kanam gha cg'áé sa. Igabam gha tééa qari, X'aiga ba qarian úúa hãa khama, kúrú mem gham tééa qari di i.

⁵C'ëem khòem kam c'ëem cáim ba c'ëe xu cáim xu ka cg'áé me e, me ko c'ëem khòè ba wèè cáiman ga cúíta noose séè. Wèem khòè ba méem tc'ëea ba q'oo koe birísea hãa, ãem tc'ëea hãa sa gaas ga si i sa. ⁶Gaam ãe ko c'ëem cáim ba c'ëe xu ka tãákase séè ba ko X'aigam gha kaikaguè domka gatà hée. Me ko gaam ãe ko tc'óó ba thée X'aigam gha kaikaguè domka gatà hée, Nqari bam ko qãe-tcaoa máá khama. Me ko gaam ãe c'ëe zi tc'óo zi tc'óó tama ba thée X'aigam gha kaikaguè domka gatà hée, a ba a ko Nqari ba qãe-tcaoa máá. ⁷Gatá ka c'ëem cúia ko gam ka kg'òèa mááse ba kàà me e, me gataga c'ëem cúia ko gam ka x'óóa mááse ba kàà me e khama. ⁸Ncèè kg'òè ta kòo ne ta ko X'aiga ba kg'òèa máá, a ncèè x'óó ta kòo ne ta ko X'aiga ba x'óóa máá. Khama nxãaska, kg'òè ta ga ko kana ta ga ko x'óó igabaga, ta X'aigam di ta a. ⁹Kreste ba kò ncèes gúús domka x'óó, a kò gaicara kg'òè, nxãasegam gha ãe x'óóa hãa ne hée naka kg'òèa hãa ne hée thée dim X'aiga ba ii ka khama. ¹⁰Kháé nxãaska tsáá, dùús domka tsia ko tsáá qõem qãese hée tama sa bóò, kana tsáá, dùús domka tsia ko tsáá qõe ba ntcoea hãase séè? Wééa ta ga gha Nqarim dis ntcóó-q'ooos xgàrakuan dis cookg'ai koe hàà téé ka. ¹¹Ncèeta i ma góásea a ko máá:

“Kg'òèar hãas noosem gha
wèem qúrú ba cookg'aia Te koe qõm,
me gha wèem tam ba Nqarir ii sa dqõm,”

témée khama. ¹²Me gha nxãaska wèem khòem gatá xg'aeku koe hàna ba gam ka Nqarim koe xõara mááse.

Táá tsáá qõe ba chibi kúrúka

¹³Ke méé ta táá xgàraku guu. Igaba méé ta tc'ëea ta koe birísea hãa, gaicara ta gatá ka qõesem cookg'ai koe xg'áé-kg'am me gha kana gha chibian koe tcãà me sa tòóa hãa tite sa. ¹⁴Q'ana ra hãa, a X'aigam Jesom koe kaisa tcoman úúa hãa, cúis gúús gaas ka q'ano tama sa káà si i sa. Igaba ncèè c'ëem khòem dis bóòs kas kò q'ano tama, nes nxãaska gaam koe q'ano tama. ¹⁵A ncèè tsáá ko tc'óós kòo tsáá qõe ba tshúú-tshuu tc'ëe, ne tsi ncãm kuan x'ái tama. Táá méé tsi hée nakas tc'óó tsi ko sa tsáá qõe ba hõàkagu guu, ncèe Krestem kò gaam domka x'óó ba. ¹⁶Táá hée nakas ãe gatu ka ko qãe iise bóòè sa c'ëe ne ka cg'áè iise nxàèè guu. ¹⁷Nqarim di x'aia nea tc'óó sa hée naka kg'áà sa hée thée di tama a khama, igaba i Tcom-tcomsam Tc'ëem koe tchànoan hée, naka tòókuan hée naka qãe-tcaoan hée thée di i. ¹⁸Díim wèem ãe ko ncèem dàòm ka Kreste ba kúrúa máá ba ko Nqari ba qãe-tcaokagu, a ko khòèan ka tchànom iise bóòè.

¹⁹Gaa domka méé ta wèè qaria ta cgoa tòókuan ko óá zi gúú zi hée naka gatá ka c'ëe ne ko tshàoa ghùì zi gúú zi hée thée kúrú. ²⁰Táá Nqarim

kúrúa hãa sa tc'õoan domka kōbe guu. Wèès gúù sa q'ano si i, igaba ncèè c'èem khòèm kòo c'èes gúù sa tc'òó, si nxãa sa c'èem khòè ba kúrú me chibiga ii ne i qãè tama. ²¹Qãès gúù sa, táá méé tsi kg'òóan kg'oo, kana gōéan kg'áà, kana c'èes gúùs tsáá ka c'èe ba ko chibian kúrúkgu sa kúrú guu.

²²Gaa domka méés dùús wèès èe tsi c'èes gúùs ka dtcòmà hãa sa tsáá hée naka Nqari ba héeéthée tsao ka cúí ga q'aaèa hãa. Ts'ee-ts'ee/kg'aièa baa khòèm èe gam koe qãè ii sa kúrúan ka ntcoese tama ba. ²³Igaba khòèm èe tc'òóm kò ko ne ko káíse tèese ba xgàraèa hãa, dtcòmàn cgoam tc'òó tama khama; si wèès gúùs èe dtcòmàn koe guu tama sa chibi si i.

C'èe ne qãè-tcaokagu, tsáá ka tamase

15 ¹Gatá ncèe qari ii ta méé ta gane èe dtcòmà ne koe kg'amka ii ne gane di tààè-q'ooan koe hùì, naka taa táá gatá qãè-tcaokaguse guu. ²Wèém khòè ba méém gam ka c'èe ba qãè-tcaokagu, nxãasegam gha qãèan hòò a tshàoa ghùìè ka. ³Krestem igabam kò táá qãè-tcaokaguse khama, igaba ncèe i ma góásea a ko máá: “Gane èe còè Tsia hãa ne di còèkua nea Tíí koe hààraa,” témée khamaga ma. ⁴Wèè zi gúù zi ncèe xg'ao góàèa hãa zia góàèa, xgaa-xgaa ta a zi gha ka, nxãasega ta gha **Nqarim di zi** Tcgãya zi koe guua hãa qád tcáóan hée naka ghùì-ghui-tcáókuan héeéthée koe guu a nqòðan úú ka.

⁵Nqarim ncèe qád tcáóan hée naka ghùì-ghui-tcáókuan héeéthée di ba méém kg'òèa xg'aeam dim tc'èe ba máà tu u, èe tu ko Jeso Kreste ba xùri ka, ⁶naka tu nxãasega xg'ae naka Nqarim gatá dim X'aigam Jeso Krestem ka Xòò ba cúím dòm cgoa dqòm.

Qãè tchòà nea Juta ne hée naka qhàò zi di ne héeéthée di i

⁷Gaa domka méé tu gatu ka c'èe ne qãèse hààkagu, èem ma Kreste ba ma qãèse hààkagu tua hãa khamaga ma, nxãasegam gha Nqari ba dqòmme ka. ⁸Birí tu ur ko khama **a ko máá**, Kreste ba kò èe q'ãe nqãa-qgai khòòèa hãa ne dim qãà ba kúrúse, Nqari ba tseegu di Me e sam gha x'áí ka, nxãasega zi gha Abrahama xuku xu kò nqòòkaguèa hãa zi gúù zi tseegukaguè ka, ⁹naka gataga èe táá zi qhàò zi di ne gha Nqari ba Gam di cgomkuan domka dqòm ka, ncèe i ma góàèa hãa a ko máá:

“Gaa domkar gha táá zi qhàò zi di ne xg'aeaku koe dqòm Tsi,
a ra a gha cg'òèa Tsi nxáè,”

témée khama,

¹⁰a i a ko gaicara máá:

“Qãè-tcao tu, táá zi qhàò zi di tuè,
Gam di ne khòè ne cgoa,” témée.

¹¹A ko gaicara máá:

“X'aiga ba dqòm, gatu wèè tu táá zi qhàò zi di tuè,

naka méé ne wèé ne khòè ne dqòm Me,”
témée.

¹²Me ko gaicara Isaia ba máá:

“Jesem dim Tobe ba gha hàà,

Gaam ãe gha tãe a tãá zi qhàò zi di ne dim Tc'ãà-cookg'ai ii ba,
ne gha tãá zi qhàò zi di ne Gam koe nqòðan úú,”

témée.

¹³Nqarim ncãe nqòðan ko Gam koe guu ba méém wèé qãè-tcaoan hãé naka tòòkuan hãéthhãe cgoa cg'oè-cg'oe tu u, ãe tu ko Gam koe dtcòm ka, naka tua gha nxãasega Tcom-tcomsam Tc'ãem di qarian ka cg'oèa nqãése nqòðan koe.

Chòò-q'oo sa hãé naka tsgámku zi hãéthhãe e (15:14–16:27)

Paulo ba tãá zi qhàò zi dim x'áè úú-kg'ao me e

¹⁴Tíí qõe ga tuè, tíí igabar gatu ka kaisa tcoman úúa hãa, gatu qãèan ka cg'oèa, a q'ãan di tc'ãean wèé ka cg'oè-cg'oeà hãa sa, a tu a qarian úúa hãa xгаа-xgaaku tu gha di i. ¹⁵Igaba ra kò c'ãe zi qgái zi koe kgoarasea hãase góá máá tu u, a ko tc'ãe-tc'ãese tu u, cgòmkuan ncãer Nqarim ka máàèa domka, ¹⁶nxãasegar gha tãá zi qhàò zi di ne koe Jeso Krestem dim tséé-kg'ao ba ii ka. Peresitim khamar ko ma Nqarim di qãè tchòàn xгаа-xгаа, nxãasega ne gha tãá zi qhàò zi di ne dàða-mááku sa ii, ncãe gha Tcom-tcomsam Tc'ãem ka qáða tcg'òó a cúfa tòòè, a Nqarim ka qãése hààkaguè sa.

¹⁷Gaa domkaga ra ko Jeso Krestem koe, tiri tsééan Nqari bar kúrúa máána hãa domka dqòmse, ¹⁸⁻¹⁹a cuiskaga c'ãe gúú kaga kg'uíua hãa tite, Krestem tíí koe kúrúa hãas tséés ka cúí oose. **Tiri** kg'uíuan hãe naka tsééan hãe, naka x'ái zi hãe naka are-aresa zi gúú zi di qarian hãéthhãe cgoa, naka Nqarim dim Tc'ãem di qarian cgoa hãéthhãem ko Kreste ba tãá zi qhàò zi di ne kúrú ne **Nqari ba** komsana. Ra kò gatà iim dàòm ka Jerusalema koe guu, a ra a **wèém nqóó ba** nxãama-nxãama, a Iliriko koe ga síí, a síí Jeso Krestem di qãè tchòàn cg'oèa hãase xгаа-xгаа. ²⁰Wèé x'aèan kar kò ko ãem Kreste ba q'ãaè tama koer gha qãè tchòàn xгаа-xгаа sa tc'ãe, nxãasegar gha tãá c'ãem khóèm dis tshoa-tshoas tc'amkg'ai koe guu a tshòaa ghúi ka. ²¹Igaba ncãe i ma góásea hãa a ko máá:

“Gane ãe qanega Gam ka biríè tama

ne gha bóò,

ne gha gane ãe Gam ka kómí tama

ne kómía q'ãa,”

témée khama.

²²Ncães gúús domkar kòò káíse xgáè-kg'ammè a hàà cgae tu u tama.

Paulo ba ko Roma ne gam di zi kàa zi ka birí

²³Igaba ncēeska, ncēe zi xg'aeku zi koer gha tséé qgáia kàa a, ra kò gataga ncísega hàà cgaea tu xgónèa hãa, ²⁴khamar birísea hãa gatàr gha hēé sa, ēer ko Spaine koe qōd ka. Eēr ko **Roma koe** tcana nqáé kar gha bóò tu u di nqòòà ner úúa hãa khama, ra gataga nqòòàan úúa, ēer kò xòm x'aè-coan gatu ka qāè-tcaokaguèa xg'ara ka tu gha tiris qōds koe hùì te di i. ²⁵Igabar ncēeska dàò q'oo koe hãa a ko Jerusalema koe qōd, gaa koe hãa ne dtcòm-kg'ao ne di hùia ner gha úú ka. ²⁶Maketonia hēé naka Akaiia hēéthēé **di ne dtcòm-kg'ao ne** kò bóò i qāèa máá nea hãa, Jerusalema koe hãa ne dtcòm-kg'ao ne ēe dxàua hãa ne ne ga aban tcg'óòá máá sa khama. ²⁷Gatà hēéan ka ne kò qāè-tcaokaguèa hãa, i kò gataga kg'anoa hãa gatà ne ga hēé sa. Ncēè **Juta ne** kòò tc'ēm di ts'ee-ts'ee/kg'aikuan tãá zi qhàò zi di ne máà, ne i gataga thēé kg'anoa hãa **tãá zi qhàò zi di ne** ga nqōóm di zi gúú zi ēe ne úúa hãa zi thēé **Juta ne** máá sa khama. ²⁸Ra gha nxãaska ēer ko ncēes tséé sa kúrúa xg'ara, a ko tseeguan kaga ne ncēe aban hòòà hãa sa bóò, kar gha Spaine koer ko qōd ka tcàà cgae tu u a nqáé. ²⁹Ra q'ana hãa ēer ko hàà cgae tu u, ner gha cg'òèa hãa ts'ee-ts'ee/kg'aikuan Krestem di cgoa hàà sa.

³⁰Tíí qōe ga tuè, gatá dim X'aigam Jeso Krestem ka hēé naka Tc'ēm di ncàmkuian ka hēéthēé, ra ko dtcàrà tu u, tíí cgoa tu gha xg'ae a qarika Nqari ba còrèa máá te sa. ³¹Nxãasegar gha ēe dtcòm-kg'ao tama ne Jutea koe hàna ne koe kgoaraè ka, i gha gataga tiri tsééan Jerusalema di gaa koe hãa ne dtcòm-kg'ao ne qāè-tcaokagu ka, ³²nakar gha nxãasega Nqarim kò ncàmà hãa ne qāè-tcaoan cgoa hàà cgae tu u, naka raa gatu dis xg'aes ka kàba-kàbaè. ³³Nqarim tòókuan di ba méém gatu wèé tu cgoa hãa. Amen.

Tsgámkaguku zi

16 ¹Gatá ka qōeses Febe sar ko koara máá tu u, Kenkerea koe hànas kerekes dis qāà sa, ²a ko dtcàrà tu u, X'aigam koe tu gha qāèse hààkagu si sa, dtcòm-kg'ao ne kg'anoa hãam dàòm cgoa, naka tua ēes ga ko hùikuan qaa qgáì koe hùì si, káí ne khòè nes hùia hãa domka, tíí ga ra hēéthēé e.

³Perisilaf sa hēé naka Akila ba hēéthēé khara tsgámkagu, ncēe ko Jeso Krestem koe tíí cgoa tséé khara. ⁴Tíí domka khara kò kg'òèa khara cg'òè-cg'oegas qgáìs koe tcàà. Tíí cúí ra qāè-tcaoa máá khara a tama, igaba zi ko tãá zi qhàò zi di zi kereke zi wèé zi thēé qāè-tcaoa máá khara a. ⁵Gakhara dim nquum koe ko xg'aes kereke sa thēé tsgámkagu.

f 16:3 *Perisila* - Gerika sa ko "Perisika" témé.

Tirim ncàm-khoem Epeneto ba thêé tsgámkagu, ncêe Asia dim khòem tc'ãa a Krestem koe máàsea hãa ba.

⁶ Maria sa tsgámkagu, ncêe kaisase tsée tua hãa sa.

⁷ Anteroniko ba hêé naka Juniase ba hêéthêé tsara tsgámkagu, tiris qhàòs di tsara, ncêe xae kò xg'ae a qáèèa hãa tsara. C'êe xu x'áè úú-kg'ao xu ka kaisase tcommèa hãa tsara, a tíí ka kg'aia Krestem koe hààraa tsara.

⁸ Ampeliato ba tsgámkagu, tirim ncàm-khoe ba, X'aigam koe.

⁹ Urebano ba tsgámkagu, gatá cgoa ko Krestem koe tsée ba, naka Setakuse ba hêéthêé e, tíí tcáràm ncàm-ncamsa ba.

¹⁰ Apelese ba tsgámkagu, ncêe kò Krestem koe kúrúa bóòè, a tchàno ii ba.

Arisetobulom dis x'áé-q'oos di ne tsgámkagu.

¹¹ Tirim qhàòm Herodione ba tsgámkagu.

Narekisom dis x'áé-q'oos di ne tsgámkagu, gane èe X'aigam koe hàna ne.

¹² Terufena sa hêé naka Terufosa sa hêéthêé sara tsgámkagu, X'aigam di sara tsée-kg'ao sara.

Tíí tcáràs ncàm-ncamsas Peresise sa tsgámkagu thêé, ncêe X'aigam koe kaisase tséèa hãa sa.

¹³ Rufase ba tsgámkagu, X'aigam ka nxará tcg'òòèa ba, naka gam ka xòò sa hêéthêé e, ncêe kò gataga tiris xòò sa ii sa.

¹⁴ Tsgámkagu Asunekireto ba hêé, naka Felegone ba hêé, naka Heremese ba hêé, naka Paterobase ba hêé, naka Heremase ba hêé naka tíí qòe ga xu hêéthêé e, èe gaxu cgoa hàna xu.

¹⁵ Tsgámkagu Filolego ba hêé, naka Julia sa hêéthêé khara, naka Nereo ba hêé, naka gam ka qòese sa hêé, naka Olumpase ba hêé, naka wèè ne dtcòm-kg'ao ne èe gane cgoa hàna ne hêéthêé e.

¹⁶ Tcom-tcomsas x'obèkus cgoa tu tsgámkaguku.

Wèè zi kereke zi Krestem di zia ko tsgámkagu tu u.

¹⁷ Tíí qòe ga tuè, dtcàrà tu ur ko, gane èe ko q'aa-q'aasean óága ne, a ko èe tu xgaa-xgaaèa hãa gúúan ko ntcoe zi gúú zi dàò tu q'oo koe tòò ne koe tu gha q'òèse sa; tcg'oaragu ne. ¹⁸ Eèta ii ne khòè nea gatá dim X'aigam Kreste ba tséèa máá tama, igaba ne ko gane di ncààn kúrúa máá. Gane di kg'uiian t'òè-t'òèèa hãa, a qàè khama xàm cgoa ne ko èe kg'amka tc'èe ne di tcáóan qàè-qae. ¹⁹ Wèém khòè ba gatu di komsana-q'ooan ka q'ana hãa, ra gaa domkaga gatu domka qàè-tcaoa hãa. Igabagar ko tc'èe, tc'èega tu gha ii sa èe qàè iis koe, naka tua gha káà chìbi ii èe cg'áè iis koe.

²⁰ Nqarim tòókuan di ba gha xòm x'aè-coa q'oo koe satana ba nqàrè-kg'ama tu koe cg'ám-cg'am.

Gatá dim X'aigam Jesom di cgòmkuan méé i gatu cgoa hãa.

²¹Timoteom tí cgoa ko tséé ba ko tsgámkagu tu u. Xu ko gataga thée tiri xu qhàò xu Lukio ba hée, naka Jasone ba hée naka Sosipatere ba hée thée xu tsgámkagu tu u.

²²Tí Teretio ra, ncées tcgāyas dir góá-kg'ao ra ko X'aigam koe tsgámkagu tu u.

²³Gaio ba ko tsgámkagu tu u, ncēer x'áéa ba koe x'áèa hāa ba, si ko wées kereke sa x'áéa ba koe xg'ae.

Erasetom ncēe kòre-kg'aom x'áé-dxoom di marian di ba ko tsgámkagu tu u, naka gatá ka qōesem Kareto ba hée thée e. ^{24g}

Còo di dqòmkuu ne

²⁵Nqari ba méém dqòmme! Qàè tchōàn ēer kòo Jeso Krestem ka xgaa-xgaa cgoa gha qari-qari tu u di qarin úúa ba. Xgòre-kg'aisean ncēea kò c'úúusea hāa tseeguan ga a, ncēe kò nqáéa hāa kurian kái ka kò chómsea hāa a, ²⁶igabaga ncēeska xgòre-kg'aièa hāa a, a porofiti xu ka góáèa zi Tcgāya zi koe guu a x'áièa hāa, a chòò tamam Nqarim tcg'òóa hāa x'áèan koe guu a wèè zi qhàò zi q'āakaguèa hāa, nxāasega zi gha drcòm a komsana Me ka.

²⁷Ncēem Nqarim cúisega tc'ēega ba méém Jeso Krestem koe guu na chòò tamase dqòmme! Amen.

g 16:24 C'ēe zi tcgāya zi Gerika di zi ncēe xùri ko kg'uian úúa: ²⁴Cgòmkuu gatá dim X'aigam Jeso Krestem di méé i gatu wèè tu cgoa hāa. Amen.